

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”

Institucja Zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020 - Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Materiał opracowany przez Fundację Socjometr Laboratorium Rozwiązań Społecznych, współfinansowany jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Schematu II Pomocy Technicznej „Krajowa Sieć Obszarów Wiejskich” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

Ewaluacja zewnętrzna małopolskich lokalnych strategii rozwoju

Lokalna Grupa Działania Stowarzyszenie Przyjazna Dolina Raby i Czarnej Orawy

Kraków, 2021

Raport opracowany w ramach projektu „Ewaluacja zewnętrzna małopolskich lokalnych strategii rozwoju” realizowanego przez Federację LGD Małopolska.

Odwiedź portal KSOW – www.ksow.pl

Zostań Partnerem Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich

1. Streszczenie najważniejszych wyników badania.

1. Analiza działalności LGD Przyjazna Dolina Raby i Czarnej Orawy we wszystkich tych obszarach, które zostały wymienione w LSR ma swoje przełożenie na realizację wskaźników. Bardzo dobra ocena działalności LGD zarówno przez wnioskodawców jak i mieszkańców obszaru wskazuje na efektywną i dobrą pracę Przyjaznej Doliny Raby i Czarnej Orawy.
2. Wyniki badań ilościowych wskazały, iż zrealizowane projekty w ramach LSR są spójne z potencjałem rozwojowym obszaru LSR. Mieszkańcy wskazali także na potrzebę kontynuacji takich działań jak dofinansowanie dla osób rozwijających swoje firmy, dla nowych miejsc pracy, oraz na nowo powstałych firm. Analizując działalność LGD, należy zatem podkreślić, iż przeprowadzone w ramach LSR inwestycje są komplementarne względem siebie i powinny być kontynuowane.
3. Analiza postępu rzeczowego wykazała, iż nie było większych problemów z realizacją wskaźników. W obszarze promocyjnych realizacja była na poziomie 90%, a w obszarze promocji produktu lokalnego na poziomie 100%. Natomiast w obszarze nowego przedsiębiorstwa wskaźnik na pewno będzie na poziomie ponad 100%, tak samo jak w obszarze rozwoju przedsiębiorczości. W obszarze celu 2 realizacja wskaźników jest na poziomie 100%.
4. Cele zarówno ogólne jak i szczegółowe zostały opracowane właściwie, a realizowane przedsięwzięcia były zgodne z wytycznymi LSR i co istotne wpierały także grupy defaworyzowane.
5. Analizując działalność LGD w zakresie kapitału społecznego zostały przeprowadzone badania wśród mieszkańców oraz beneficjentów obszaru LGD Przyjazna Dolina Raby i Czarnej Orawy. Badania ilościowe zostały przeprowadzone w 2021 roku na potrzeby niniejszego opracowania. Istotnym jest fakt, iż mieszkańcy w swojej ocenie mieli większy wpływ na to co dzieje się w gminie. Ponadto pozytywnie odnieśli się do wsparcia dla młodych ludzi. Dostrzegli też inicjatywy dla osób starszych. Najbardziej ocenili natomiast stan relacji między mieszkańcami. Zatem należy wskazać, iż istnieje potrzeba realizacji działań mających na celu aktywizację lokalnego społeczeństwa. Odnosząc się do beneficjentów, należy podkreślić, iż pozytywnie ocenili działalność LGD na każdym etapie składania, realizacji oraz rozliczania projektu. Taka ocena miała przełożenie, na deklarację beneficjentów iż w przyszłości chcieliby ponownie skorzystać ze wsparcia LGD.
6. W obszarze rozwoju przedsiębiorczości wyniki badań z mieszkańcami wskazały, iż zauważyli oni w największym stopniu powstanie nowych firm. W dalszej kolejności dostrzegli także zwiększenie ruchu turystycznego oraz poprawę sytuacji na rynku pracy. Natomiast zdecydowanie najwięcej chętnych było w obszarze podejmowania i rozwijania działalności. Tak też wskazali mieszkańcy w

ankietach, iż należy nadal wspierać w przyszłości takie działania jak tworzenie nowych miejsc pracy, dofinansowanie dla rozwoju istniejących form, oraz wsparcia dla nowo powstałych.

7. Pozytywna ocena działalności LGD na każdym etapie starania się o środki finansowe, niesie ze sobą wniosek iż w kolejnych latach nadal powinna być kontynuowana działalność LGD w obszarze rozwoju przedsiębiorczości.

8. Mocnym akcentem w działalności LGD w obszarze dziedzictwa kulturowego była realizacja czterech projektów poza LEADER. Wszystkie projekty były skierowane do dzieci i młodzieży w obszarze spędzania wolnego czasu i zaznajomienia kulturą, tradycją, czy wykształceniem nawyków racjonalnego zagospodarowania wolnego czasu, powiększenie wiedzy historycznej młodego pokolenia. Odnosząc się do wyników badań ankietowych mieszkańcy poszczególnych gmin dostrzegli zmiany, jakie zaszły na ich terenie w ciągu ostatnich 5 lat w obszarze turystyki. Zauważyli poprawę stanu infrastruktury sportowo-rekreacyjnej, czy też wzrost liczby inicjatyw służących kultywowaniu lokalnej tradycji. Dostrzegli także wzrost liczby wydarzeń kulturalnych. Fakt, iż nie wszyscy byli w stanie ocenić stan zabytków w danej gminie, może być wnioskiem, aby na przyszłość skierować więcej działań w obszarze zabytków.

9. W ramach celu drugiego, zrealizowano przedsięwzięcie pt. Działania ukierunkowane na przeciwdziałanie wykluczeniu osób z grupy defaworyzowanych. Realizacja tego przedsięwzięcia w obszarze wskaźnika produktu: liczba szkoleń skierowanych głównie do osób należących do grup defaworyzowanych na poziomie 100% przy dużym zainteresowaniu wykraczającym poza uzyskanie odpowiedniej wartości wskaźnika, wskazuje na potrzebę kontynuacji takich działań. Działania w zakresie ograniczania ubóstwa oraz wykluczenia społecznego miały charakter często projektów „miękkich” w obszarze szkoleń, czy też tworzenia nowych miejsc pracy. Realizacja wskaźników w obszarze zdefiniowanych grup defaworyzowanych wskazuje na właściwe ich określenie i na potrzebę kontynuacji działań w nowym okresie finansowania.

10. W przyszłości w obszarze innowacyjności należałoby kontynuować realizację projektów zarówno tzw. „miękkich”, jak i inwestycyjnych. Właściwym kierunkiem wydają się działania integracyjne dla lokalnej społeczności.

11. LGD nie realizowała projektów współpracy w analizowanym okresie. Należy zatem wskazać, iż LGD powinna podjąć działania w przyszłości w zakresie przygotowania i realizowania projektów współpracy. Projekty współpracy powinny być realizowane z LGD-ami, które byłyby tematycznie spójne z kierunkiem działalności LGD Przyjazna Dolina Raby i Czarnej Orawy.

12. Zakres działań biura LGD (animacyjnych, informacyjno-promocyjnych, doradczych) jest określony. Należy podkreślić iż LGD Przyjazna Dolina Raby i Czarnej Orawy zawsze wykorzystuje różne narzędzia, tak aby dotrzeć do jak największej grupy odbiorców. Wskaźniki, które zostały przewidziane do realizacji planu komunikacji, były dostosowywane na podstawie doświadczeń pracowników Biura. Najlepszy rodzaj doradztwa to oczywiście doradztwo indywidualne w biurze i ono na pewno powinno być kontynuowane. Należy podkreślić, iż pandemia na pewno miała wpływ na rozwinięcie się doradztwa telefonicznego i mailowego.

13. Realizacja finansowa i rzeczowa LSR odbywała się zgodnie z planem i nie było większych problemów z realizacją poszczególnych wskaźników. W opinii beneficjentów LGD w wystarczającym stopniu informowała o możliwości pozyskania środków. Na uwagę zasługuje fakt, iż wyniki badań ankietowych wśród wnioskodawców wykazały, iż wszyscy wnioskodawcy skorzystali z pomocy w zakresie udzielania informacji o możliwości uzyskania dofinansowania dla projektu, oraz w zakresie zasad oceny wniosków. Można zatem wnioskować, iż rola pracowników Biura LGD w zakresie pozyskiwania środków finansowych jest istotna i ma swoje przełożenie na dobrze wypełnione wnioski.

2. Spis treści.

Spis treści

1. Streszczenie najważniejszych wyników badania	3
2. Spis treści.....	6
3. Opis przedmiotu badania uwzględniający cele i zakres ewaluacji.	8
4. Opis metodologii wraz z opisem sposobu realizacji badania.	13
Metody i techniki badawcze.....	13
Uzasadnienie wykorzystania poszczególnych technik badawczych.....	14
Wielkości i struktura próby	15
Harmonogram realizacji badania	16
Podstawowe założenia realizacji Zlecenia.....	17
5. Opis wyników badań wraz z ich interpretacją.....	19
5.1. Obszar objęty Strategią Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność oraz jej podstawowe założenia	19
5.2. Rzeczowy i finansowy postęp w realizacji LSR	33
5.3. Działania poza RLKS	48
5.4 Działalność Biura LGD	50
5.5. Zmiany na obszarze objętym LSR w ocenie członków lokalnej społeczności	60
6. Odpowiedź na wszystkie pytania badawcze.	66
6.1. Ocena wpływu na główny cel LSR	66
6.2. Ocena wpływu na kapitał społeczny	67
6.3. Przedsiębiorczość	67
6.4. Turystyka i dziedzictwo kulturowe	68
6.5. Grupy dewaforyzowane	68
6.6. Innowacyjność	69
6.7. Projekty współpracy	70
6.8. Ocena funkcjonowania LGD	70
6.9. Ocena procesu wdrażania	70
6.10. Wartość dodana podejścia LEADER.....	71
7. Podsumowanie. Wnioski i rekomendacje.	72
8. Spis tabel i wykresów.	74
9. Aneksy tworzone w toku realizacji badania.	75
Ankieta dla mieszkańców obszaru Lokalna Grupa Działania Stowarzyszenie Przyjazna Dolina Raby i Czarnej Orawy	75

Ankieta dla beneficjentów Lokalnej Grupy Działania Stowarzyszenie Przyjazna Dolina Raby i Czarnej Orawy	79
--	----

3. Opis przedmiotu badania uwzględniający cele i zakres ewaluacji.

W odpowiedzi na przesłane drogą mailową dnia 17 maja 2021 roku zapytanie ofertowe dotyczące realizacji badań ewaluacyjnych małopolskich lokalnych strategii rozwoju, Fundacja Socjometr Laboratorium Rozwiązań Społecznych, NIP 5130234526 z siedzibą w 32-087 Pękwice, ul. Ojcowska 15/1 (gm. Zielonki) przedstawiła ofertę zgodną z wskazanymi w zapytaniu wytycznymi. W ramach zlecenia Fundacja Socjometr przeprowadziła badania, analizy oraz przygotowała raporty dla wszystkich 32 grup z terenu małopolski. Każdy LGD otrzymał zindywidualizowany raport powstały na bazie przesłanych przez LGD danych oraz przeprowadzone badania jakościowe i ilościowe przez ekspertów Fundacji Socjometr.

Fundacja Socjometr to niezależny podmiot specjalizujący się w badaniach społecznych, spełniający wymogi przedstawione w Wytycznych Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi nr 5/3/2017 w zakresie monitoringu i ewaluacji strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020. Opis doświadczenia niezbędnego do wykonania badań ewaluacyjnych stanowił załącznik do oferty.

Ewaluacja Lokalnych Strategii Rozwoju jest badaniem specyficznym i wymaga wiedzy z zakresu funkcjonowania programu LEADER, a także podmiotów je wdrażających – Lokalnych Grup Działania. Są to organizacje, które realizują swoje zadania w myśl zasad określanych jako Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność (RLKS). Międzysektorowość, a także oddolny charakter realizacji strategii ma kluczowe znaczenie dla osiągnięcia założeń programowych powołania wspomnianych instytucji, dlatego ich ewaluacja musi uwzględniać nie tylko badania dotyczące realizowanych celów strategicznych, ale także zaangażowania społecznego i współpracy pomiędzy różnymi podmiotami działającymi na obszarze wdrażania strategii.

Ewaluacja ex-post wdrażania Lokalnej Strategii Rozwoju dla Lokalnej Grupy Działania została wykonana w okresie od początku czerwca do końca października 2021 i objęła okres od początku wdrażania LSR w okresie programowania 2014-2020 do 31.05.2021 roku, zgodnie z:

- Wytycznymi Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi nr 5/3/2017 w zakresie monitoringu i ewaluacji strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020,

które dostępne są na stronie Internetowej <http://www.minrol.gov.pl/Wsparcie-rolnictwa/Program-Rozwoju-Obszarow-Wiejskich-2014-2020/Rozwoj-Lokalny-Kierowany-przez-Spolecznosc-RLKS>,

- Wskazówkami zawartymi w Podręczniku Monitoringu i Ewaluacji Lokalnych Strategii Rozwoju, który dostępny jest na stronie Internetowej <http://www.minrol.gov.pl/Wsparcie-rolnictwa/Program-Rozwoju-Obszarow-Wiejskich-2014-2020/Rozwoj-Lokalny-Kierowany-przez-Spolecznosc-RLKS>,
- Postanowieniami Lokalnej Strategii Rozwoju aktualnej na dzień 31.05.2021 r.

Data 31.05.2021 roku została ustalona jako dzień, w którym będzie analizowany stan wdrażania Lokalnej Strategii Rozwoju. Takie założenie było niezbędne do tego, aby rozpocząć prace analityczne i aby uniknąć sytuacji, w której LGD w okresie od początku czerwca do końca października dostarczałby aktualnych danych na bieżąco tym samym uniemożliwiając analizę.

Badanie zostało zakończone opracowaniem raportów z badań dla poszczególnych LGD odrębnie oraz opracowaniem ponad 15 minutowego filmu promującego program LEADER i LGD w województwie małopolskim, a także prezentacji multimedialnej, która została zaprezentowana w formie publicznej na spotkaniu online w dniu 15.10.2021 roku.

Ze względu na specyfikę realizacji badania wynikającą ze wspólnego zlecenia przygotowanego przez Federację LGD Małopolska, Fundacja Socjometr przygotowała uniwersalny schemat badawczy dla każdej z Lokalnych Grup Działania. Taka procedura, czyli przeprowadzenie badania w każdym z LGD w oparciu o wystandaryzowane metody, techniki i narzędzia badawcze, zapewniła sprawne przeprowadzenie procesu, porównywalność wyników badań oraz tworzenie zestawień i wniosków dla całego województwa. Dzięki takiemu podejściu uzyskano niewątpliwe, dodatkowe korzyści ze zrealizowanego zlecenia. Była to okazja do zebrania unikalnych danych ważnych z punktu widzenia tak pojedynczego LGD, Federacji LGD Małopolska jak i Instytucji Zarządzającej, jak i wszystkich innych instytucji działających na obszarze województwa małopolskiego, które zajmują się szeroko rozumianym rozwojem lokalnym. Dodatkowo, przygotowany w oparciu o to założenie plan badawczy pozwolił na przeprowadzenie tak obszernego badania, jakim jest ewaluacja wszystkich lokalnych strategii rozwoju województwa małopolskiego, stosując triangulację

metod i technik badawczych w tak krótkim czasie z zachowaniem wysokich standardów realizacji badań społecznych.

Realizacja zlecenia wymagała przeprowadzenia szeregu badań z wykorzystaniem zróżnicowanych metod i technik badawczych. Część z nich ma charakter zapośredniczony (np. CAWI, kwestionariusz ankiety), co oznacza, że do ich realizacji badacz nie musi wchodzić w relacje typu face-to-face z osobą badaną. Wśród zaproponowanych technik są jednak również takie, które w założeniu wymagają kontaktu bezpośredniego (IDI, FGI).

Zasadniczym celem badania ewaluacyjnego była, zgodnie z zapytaniem ofertowym identyfikacja i ocena efektów realizacji LSR dla poszczególnych LGD działających na obszarze województwa małopolskiego.

Przedmiotem badania, którego wyniki zaprezentowane zostały w niniejszym raporcie, jest Lokalna Strategia Rozwoju przygotowana w okresie programowania UE 2014-2020. W zakresie ewaluacji uwzględniono zróżnicowane działania podjęte w celu jej skutecznego wdrażania, a także działania Lokalnej Grupy Działania wykraczające poza samą strategię, a wpisujące się w statutowe obszary działalności Stowarzyszenie.

Analiza wyników przeprowadzonych badań ewaluacyjnych została przeprowadzona z uwzględnieniem przyjętych przez Polskie Towarzystwo Ewaluacyjne kryteriów oceny, do których zaliczyć należy:

Trafność – kryterium to pozwala ocenić, w jakim stopniu przyjęte cele projektu odpowiadają zidentyfikowanym problemom w obszarze objętym projektem i/lub realnym potrzebom beneficjentów,

Spójność – kryterium to pozwala ocenić stopień spójności LSR z innymi dokumentami programowymi i strategiami obejmującymi obszar realizacji LSR,

Efektywność – kryterium to pozwala ocenić poziom „ekonomiczności” projektu, czyli stosunek poniesionych nakładów do uzyskanych wyników i rezultatów. Nakłady rozumiane są tu jako zasoby finansowe, ludzkie i poświęcony czas,

Skuteczność – kryterium to pozwala ocenić, do jakiego stopnia cele przedsięwzięcia zdefiniowane na etapie programowania zostały osiągnięte,

Użyteczność – kryterium to pozwala ocenić stopień zaspokojenia potrzeb odbiorców działań w wyniku osiągnięcia rezultatów operacji,

Trwałość efektów – kryterium to pozwala ocenić czy pozytywne efekty projektu na poziomie celu mogą trwać po zakończeniu finansowania zewnętrznego, a także czy możliwe jest utrzymanie się wpływu tego projektu w dłuższym okresie na procesy rozwoju na poziomie sektora, regionu czy kraju¹.

Z wykorzystaniem powyższych kryteriów ewaluacji, w badaniach starano się odpowiedzieć na sformułowane na podstawie Wytycznych 5/3/2017 pytania badawcze, które zostały przypisane do następujących obszarów badawczych.

1. Ocena wpływu na główny cel LSR
 - a. Jaki jest stopień osiągnięcia celu głównego i przypisanych do niego wskaźników LSR?
2. Ocena wpływu na kapitał społeczny
 - a. Jaki jest wpływ LSR na kapitał społeczny, w tym w szczególności na aktywność społeczną, zaangażowanie w sprawy lokalne?
 - b. W jaki sposób należałoby wspierać rozwój kapitału społecznego w przyszłości?
3. Przedsiębiorczość
 - a. W jakim stopniu realizacja LSR przyczyniła się do rozwoju przedsiębiorczości?
 - b. Czy i w jaki sposób wspieranie przedsiębiorczości w ramach kolejnych edycji LSR jest wskazane?
4. Turystyka i dziedzictwo kulturowe
 - a. W jakim stopniu LSR przyczyniła się do budowania lokalnego potencjału w zakresie turystyki i dziedzictwa kulturowego?
 - b. W jakich kierunkach należy wspierać rozwój lokalnego potencjału turystycznego?
5. Grupy defaworyzowane
 - a. Czy w LSR właściwie zdefiniowano grupy defaworyzowane oraz czy realizowane w ramach LSR działania odpowiadały na potrzeby tych grup?
 - b. Jaki był wpływ LSR na poziom ubóstwa i wykluczenia społecznego?

¹ Standardy ewaluacji, Polskie Towarzystwo Ewaluacyjne, <http://pte.org.pl/o-ewaluacji/>

- c. Jakie działania należy podejmować w skali lokalnej na rzecz ograniczania ubóstwa i wykluczenia społecznego?
- 6. Innowacyjność
 - a. W jakim stopniu projekty realizowane w ramach LSR były innowacyjne?
 - b. Jak można wyróżnić typy innowacji powstałych w ramach LSR?
- 7. Projekty współpracy
 - a. Jaka była skuteczność i efekty działania wdrażania projektów współpracy?
 - b. Jaką formę i zakres powinny przyjmować projekty współpracy w przyszłości?
- 8. Ocena funkcjonowania LGD
 - a. Czy sposób działania partnerów w ramach LGD pozwalał na efektywną i skuteczną realizację LSR?
 - b. Jaka jest skuteczność i efektywność działań biura LGD (animacyjnych, informacyjno-promocyjnych, doradczych)?
 - c. Jakie zmiany należy wprowadzić w działaniach LGD by skuteczniej realizowała LSR?
- 9. Ocena procesu wdrażania
 - a. Czy realizacja finansowa i rzeczowa LSR odbywała się zgodnie z planem?
 - b. Czy procedury naboru, wyboru i realizacji projektów były wystarczająco przejrzyste i przyjazne dla beneficjentów?
 - c. Czy kryteria pozwalały na wybór najlepszych projektów (spójnych z celami LSR)?
 - d. Czy przyjęty system wskaźników pozwalał na zebranie wystarczających informacji o procesie realizacji LSR i jej rezultatach?
- 10. Wartość dodana podejścia LEADER
 - a. Czy działalność LGD wpływa na poprawę komunikacji pomiędzy różnymi aktorami, budowanie powiązań między nimi i sieciowanie?
 - b. Czy stworzony dzięki wsparciu w ramach LSR potencjał rozwojowy jest w dostateczny sposób wykorzystywany i promowany?
 - c. Czy projekty realizowane w ramach LSR są spójne ze zidentyfikowanym potencjałem rozwojowym obszaru objętego LSR i czy te projekty przyczyniają się do jego wzmocnienia?

- d. Czy przeprowadzone w ramach LSR inwestycje są komplementarne względem siebie lub względem wiodącego projektu/tematu określonego w LSR?

Szczegółowe obszary działań LGD, które zostały poddawane ocenie to:

1. Działalność biura LGD, w tym w szczególności jakość i efektywność świadczonego doradztwa dla beneficjentów,
2. Realizacja planu komunikacji, rozpoznawalność LGD, wymiana informacji z mieszkańcami obszaru oraz jakość podejmowanych działań komunikacyjnych,
3. Realizacja rzeczowo-finansowa Lokalnej Strategii Rozwoju,
4. Funkcjonowanie organów LGD,
5. Działania na rzecz aktywizacji społeczności lokalnej oraz włączenia społecznego (w szczególności wsparcie udzielone przedstawicielom grupy defaworyzowanej),
6. Działania LGD w zakresie rozwoju przedsiębiorczości oraz turystyki i dziedzictwa kulturowego,
7. Promowanie innowacyjności na obszarze objętym LSR,
8. Realizacja projektów współpracy,
9. Realizacja projektów wykraczających poza RLKS.

4. Opis metodologii wraz z opisem sposobu realizacji badania.

Metody i techniki badawcze

Ewaluacja ex-post została przeprowadzona w oparciu o zróżnicowane metody i techniki badawcze. Fundacja Socjometr w przypadku każdego z zadań badawczych uwzględnił już stosowane przez LGD narzędzia badawcze, aby – jeśli to możliwe – zachować kontynuację trwającego na przestrzeni wdrażania LSR procesu badawczego. Wśród zastosowanych metod i technik badawczych należy wskazać:

- a) Desk research (analizę danych zastanych) - analiza dokumentacji wytworzonej przez biuro i organy LGD. Analiza ogólnodostępnych danych statystycznych (Bank Danych Lokalnych, Vademecum Samorządowca, Wskaźniki dochodów podatkowych gmin Ministerstwa Finansów, Główny Urząd Statystyczny). Analiza desk research poprzedziła całość badań empirycznych i oprócz istotnego wkładu do raportu, umożliwiła dobre przygotowanie się badaczy do zadań terenowych.

b) Przeprowadzenie badań jakościowych wśród przedstawicieli biura, Zarządu, Rady LGD:

a. wywiady eksperckie - wywiady indywidualne wśród pracowników biura,

b. zogniskowane wywiady grupowe (FGI) – przeprowadzone wśród przedstawicieli Zarządu i Rady LGD pozwoliły zebrać wiedzę dotyczącą tak bieżących jak i strategicznych działań LGD,

c. ankieta online skierowana do Przedstawicieli Zarządu oraz Rady – ankieta została wysłana do dwóch osób w każdym z LGD po przeprowadzeniu wywiadów w terenie. Ankieta umożliwiła respondentom uzupełnienie wypowiedzi z wywiadów.

c) Przeprowadzenie badań ilościowych:

a. Badanie ankietowe mieszkańców obszaru LGD – badanie ilościowe przeprowadzone za pośrednictwem badań online, techniką CAWI. Ankiety w formie elektronicznej zostały przesłane do każdego LGD w celu ich zamieszczenia na swoich stronach internetowych oraz (jeśli są) portalach społecznościowych. Badanie służyło do zebrania wiedzy np. na temat rozpoznawalności LGD, działalności LGD, kanałów komunikacyjnych stosowanych przez LGD, oceny realizacji celów strategicznych oraz pojedynczych operacji,

c. Badanie ankietowe wśród beneficjentów – badanie ilościowe przeprowadzone za pomocą formularza internetowego (CAWI). Ankieta została wypełniona przez beneficjentów i pozwoliła na analizę efektywności interwencji podjętych w ramach wdrażania LSR oraz przysłużyła się do badania poziomu jakości świadczonego doradztwa.

Proces badawczy oparty został o triangulację metod (ilościowe i jakościowe) oraz technik badawczych (ankieta CAWI, ankieta drukowana, wywiady indywidualne, wywiady grupowe, desk research). Zróżnicowane zostały również same źródła pozyskiwania danych, oprócz już wspomnianych danych wywołanych, eksperci Fundacji Socjometr przeanalizowali również dane zastane, wytworzone w ramach działań monitoringowych i sprawozdawczych w LGD. Analizie zostały poddane również dane ze statystyki publicznej.

[Uzasadnienie wykorzystania poszczególnych technik badawczych](#)

Wywiad pogłębiony IDI (ang. Individual In-depth Interview) – polega na uzyskaniu interesujących danych w trakcie indywidualnej i bezpośredniej rozmowy z respondentem, skoncentrowany na opiniach i poglądach respondenta (skupia się na osobistych

doświadczeniach), ma na celu poznanie postaw, wrażeń, motywów kierujących działaniami respondenta, znaczeń im przypisywanych. Zwykle trwa 1-2 godziny. Jest oparty o scenariusz rozmowy, jednak zwykle nie silnie ustrukturyzowany.

Zogniskowany wywiad grupowy FGI (ang. Focus Group Interview) – przeprowadzany jednocześnie z kilkoma osobami, często przy użyciu technik projekcyjnych i wspomagających. Zwykle trwa 1.5 – 2.5 godziny. Wywiad grupowy to sytuacja bliższa sytuacjom rzeczywistym – opinie kształtują się w kontakcie z innymi ludźmi, a nie w odosobnieniu. Taka sytuacja symuluje rzeczywistą sytuację życiową, w której ludzie reagując na bodziec – ujawniają swoje opinie, które często w kontaktach z innymi ulegają pewnym modyfikacjom.

Ankieta CAWI (ang. Computer Assisted Web Interview) – jest częścią metodologii opartej na ankiecie dostarczonej respondentowi za pomocą linka w panelu lub na stronie internetowej. Metoda CAWI jest uważana za jeden z najbardziej ekonomicznych sposobów zbierania danych ankietowych, ponieważ nie wymaga ankieterów, urządzeń, ani dodatkowych narzędzi. Z tych wszystkich powodów ankiety CAWI, zwane również kwestionariuszami internetowymi, są jedną z najbardziej powszechnych metod zbierania informacji. W badaniu CAWI cała uwaga jest skupiona na konstrukcji kwestionariusza, ponieważ wskaźnik odpowiedzi jest bezpośrednio związany z jakością samego kwestionariusza. Wykorzystanie tego typu narzędzia pozwala w krótkim czasie dotrzeć do dużej liczby osób).

Wielkości i struktura próby

Wielkość i struktura próby zostały zaprezentowane w tabeli poniżej. Warto podkreślić, że badania będą przeprowadzone osobno, w każdym LGD podlegającym ewaluacji zgodnie ze wskazaniem w zapytaniu ofertowym. Poniższa tabela przedstawia zatem matrycę wielkości i struktury w odniesieniu do pojedynczego LGD.

Badanie	Próba (n)	Uwagi
Badania ilościowe		
Badanie ankietowe online mieszkańców obszaru LGD	n>100 osób	Zebrano opinie mieszkańców za pomocą metody badań online od minimum 100 mieszkańców badanego obszaru działania LGD. W badaniach na bieżąco sprawdzane były podstawowe parametry demograficzne, aby zapewnić możliwie prawidłowy rozkład badanej próby w odniesieniu do populacji. Należy jednak pamiętać, że w badaniach tego typu, badacz ma niewielką kontrolę na to, kto wypełnia ankietę. LGD zostało poproszone o

		promowanie linku na swoich stronach i kanałach społecznościowych, aby zwiększyć szansę na uzyskanie odpowiednich parametrów.
Badanie ankietowe online wśród beneficjentów	n>20	Ankieta została przesłana do beneficjentów (osób, które pozyskały i rozliczyły otrzymane z LGD środki finansowe na realizację operacji) danego LGD. Minimalna liczba ankiet do zebrania wyniosła 20.
Badania jakościowe		
Badania IDI /FGI wśród pracowników biura	2 IDI	W LGD przeprowadzono wywiadu IDI z pracownikami biura.
Badania FGI wśród członków Zarządu LGD	1 FGI	Przeprowadzono jeden zogniskowany wywiad grupowy.
Badania FGI wśród członków Rady LGD	1 FGI	Przeprowadzono jeden zogniskowany wywiad grupowy.
Badanie ankietowe online wśród Prezesów Zarządu LGD	1 osoba	Wypełnienie ankiety online było opcjonalne, skierowane do osób, które chciały uzupełnić wiedzę przekazaną podczas wywiadu.
Badanie ankietowe online wśród Przewodniczących Rady LGD	1 osoba	Wypełnienie ankiety online było opcjonalne, skierowane do osób, które chciały uzupełnić wiedzę przekazaną podczas wywiadu.

Harmonogram realizacji badania

Harmonogram realizacji poszczególnych zadań w ramach prowadzonych badań ewaluacyjnych został przedstawiony na wykresie Gantta zamieszczonym poniżej.

ZADANIE	Czerwiec	Lipiec	Sierpień	Wrzesień	Październik
1. Podpisanie umowy					
2. Przygotowanie procesu badawczego, jego zaplanowanie					
3. Przygotowanie wzoru procedury przeprowadzania ewaluacji ex-post do aktualizacji LSR w każdym z LGD					
4. Analiza sytuacji bieżącej w LGD, wprowadzenie odpowiednich metod i narzędzi zbierania danych niezbędnych do prawidłowego przeprowadzenia ewaluacji ex-post					
5. Przygotowanie baz danych, narzędzi oraz instrukcji kodowych dla wszystkich zadań badawczych					
6. Przeprowadzenie badań i analiz w zakresie opisanym w procedurze badawczej					
a. Desk research					
b. Ankieta dla Prezesów Zarządów i Przewodniczących Rad Programowych LGD					
c. Badania online wśród mieszkańców obszarów działania LGD					
e. Badania ankietowe beneficjentów					
f. IDI/FGI wśród pracowników					

g. FGI wśród przedstawicieli Zarządów i Rad Programowych

7. Opracowanie raportu końcowego z badań
8. Opracowanie filmu przedstawiającego dobre praktyki wdrażania programu LEADER na terenie małopolski
9. Opracowanie prezentacji multimedialnej podsumowującej realizację badań
10. Prezentacja przygotowanej prezentacji multimedialnej

Podstawowe założenia realizacji Zlecenia

Podsumowując podstawowe jej założenia techniczne, które stanowiły fundament prawidłowego przebiegu badań:

1. Badania prowadzone były w oparciu o uniwersalny schemat badawczy w każdej z Lokalnych Grup Działania przystępujących do realizacji zlecenia Federacji LGD Małopolska – zaproponowane przez Fundację Socjometr metody i techniki badawcze były stosowane w badaniach w każdej z Lokalnych Grup Działania.
2. Sprawna komunikacja i wymiana dokumentów – sprawna komunikacja z przedstawicielami Federacji LGD Małopolska oraz przedstawicielami poszczególnych LGD była wymagana między innymi w procesie dostarczania niezbędnych do rozpoczęcia etapu badawczego danych ze strony każdej z LGD. LGD otrzymały konkretne wskazówki i wytyczne dotyczące tego, jakie dane i jakie dokumenty są potrzebne do rozpoczęcia analiz. W celu usprawnienia procesu zbierania danych od wszystkich LGD, Fundacja Socjometr przygotowała pliki z tabelami do wypełnienia przez pracowników LGD. Oprócz opracowanych przez Fundację Socjometr tabel, LGD zostało poproszone o przesłanie sprawozdań rocznych z wdrażania LSR za lata 2015-2020, a także aktualną na dzień 31.05.2021 Lokalną Strategię Rozwoju. Aspekt komunikacji był również ważny na etapie wysyłania kolejnych narzędzi badawczych, tj. ankiet. W przypadku badań ankietowych, ważne było sprawne umieszczenie przez pracowników LGD na stronach internetowych narzędzia skierowanego do mieszkańców, a także przesłanie przez nich narzędzi do beneficjentów realizowanych projektów. Na etapie umawiania spotkań, również bardzo ważne było zaangażowanie pracowników LGD. Szczególnie ważne było tutaj efektywne zorganizowanie spotkań z osobami podlegającymi badaniu zgodnie ze schematem (dotyczy badań IDI oraz FGI), czyli umówienie respondentów na spotkanie w określonym miejscu i czasie.

5. Opis wyników badań wraz z ich interpretacją.

5.1. Obszar objęty Strategią Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność oraz jej podstawowe założenia

Lokalna Grupa Działania Stowarzyszenie Przyjazna Dolina Raby i Czarnej Orawy obejmuje 5 gmin z powiatu nowotarskiego w woj. małopolskim. Są to: Jabłonka, Lipnica Wielka, Raba Wyżna, Rabka-Zdrój i Spytkowice. Obszar zamieszkuje 60322 osób (na dzień 31 XII 2013r.) stanowiąc 31,8% liczby ludności powiatu i 1,8% ludności województwa. Tylko Rabka-Zdrój jest gminą miejsko-wiejską, pozostałe są gminami wiejskimi. Łączna powierzchnia obszaru wynosi 469 km² (LSR, 2021).

Rysunek 1 Obszar działania LGD.

Źródło: LSR, 2021

Wszystkie gminy tworzące LGD znajdują się w powiecie nowotarskim i przylegają do siebie w taki sposób, że obszar LGD znajduje się w jednym obrysie, tak więc spójność przestrzenna rozumiana w kontekście geograficznym jest zachowana.

LGD Stowarzyszenie „Przyjazna Dolina Raby” w 2015 roku włączyło do swojej struktury dwie sąsiadujące gminy: Jabłonkę i Lipnicę Wielką, funkcjonujące do tej pory w ramach Stowarzyszenia Rozwoju Orawy. Zmieniono nazwę na Stowarzyszenie Przyjazna Dolina Raby i Czarnej Orawy, a Stowarzyszenie poszerzyło się o 32 członków z gminy Jabłonka i Lipnica Wielka. Wspólnie rozpoczęto konsultacje społeczne nowej Strategii Rozwoju Lokalnego Kierowanej przez Społeczność na lata 2014-2020.

Na potrzeby niniejszego opracowania przyjęto dane z GUS, gdzie nr 2 oznacza gminę wiejską. Dla gminy Rabka Zdrój uwzględniono obszar gminy miejsko-wiejskiej. Warto jednak zwrócić uwagę, że w czterech z pięciu gmin ludność w analizowanych latach zwiększyła się, a zmniejszyła jedynie w przypadku Rabki-Zdroju.

Analiza danych w okresie 2015-2020 wykazała, iż nie ma znaczących zmian w liczbie ludności w gminach wchodzących w skład LGD. Największą gminą pod względem ludności jest gmina Jabłonka – 18 721, następnie gmina Rabka-Zdrój– 16 987.

Tabela 1Ludność w gminach wchodzących w skład LGD.

Ludność w gminach wchodzących w skład LGD						
Nazwa gminy/rok	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Jabłonka (2)	18 268	18 413	18 570	18 589	18 664	18 721
Lipnica Wielka (2)	5 981	5 985	5 989	5 998	6 015	6 012
Raba Wyżna (2)	14 605	14 591	14 695	14 717	14 750	14 789
Rabka-Zdrój (3)	17 322	17 272	17 227	17 092	17 091	16 987
Spytkowice (2)	4 491	4 516	4 508	4 533	4 609	4 626

Źródło: dane z GUS, 2021.

Istotną kwestią są dochody gmin. Wyrazem zdolności dochodowej gmin jest wskaźnik dochodów podatkowych na jednego mieszkańca w gminie, czyli tzw. wskaźnik G, stanowiący podstawę do wyliczenia rocznych kwot części wyrównawczej subwencji ogólnej i wpłat. Zgodnie z ustawą o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, wskaźnik G dla każdej gminy oblicza się dzieląc kwotę dochodów podatkowych (z tytułu podatku od nieruchomości, podatku rolnego, podatku leśnego, podatku od środków transportowych, podatku od czynności cywilnoprawnych, podatku od osób fizycznych, opłacanego w formie karty

podatkowej, wpływów z opłaty skarbowej, wpływów z opłaty eksploatacyjnej, udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych oraz udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych) za rok poprzedzający rok bazowy przez liczbę mieszkańców gminy. Najwyższy wskaźnik G na 2021 rok jest dla gminy Rabka- Zdrój, należy podkreślić, iż są to dane dla gminy miejsko-wiejskiej. Dla gmin wiejskich najwyższy jest dla Spytkowic.

Tabela 2 Wskaźnik G dla gmin wchodzących w skład LGD.

	Wskaźnik G (PLN)			
Gminy	2018	2019	2020	2021
Lipnica Wielka	474,76	454,26	519,09	723,57
Raba Wyżna	647,87	658,63	727,83	810,93
Rabka-Zdrój	1 163,23	1 153,88	1 305,71	1 440,34
Spytkowice	1 031,43	877,04	977,22	1 101,10
Jabłonka	707,67	803,73	899,94	974,23

Źródło: <https://www.gov.pl/web/finanse/wskazniki-dochodow-podatkowych-gmin-powiatow-i-wojewodztw>

Na podstawie analizy wydatków gmin wchodzących w skład LGD wykazano, iż są one z roku na rok coraz większe. Analizując wszystkie gminny, najwyższe wydatki są w gminach Jabłonka oraz Lipnica Wielka. Najniższe zaś dla gminy Rabka – Zdrój. Co warto wspomnieć, jest to jedyna gmina miejsko-wiejska wśród gmin wchodzących w skład obszaru działania LGD.

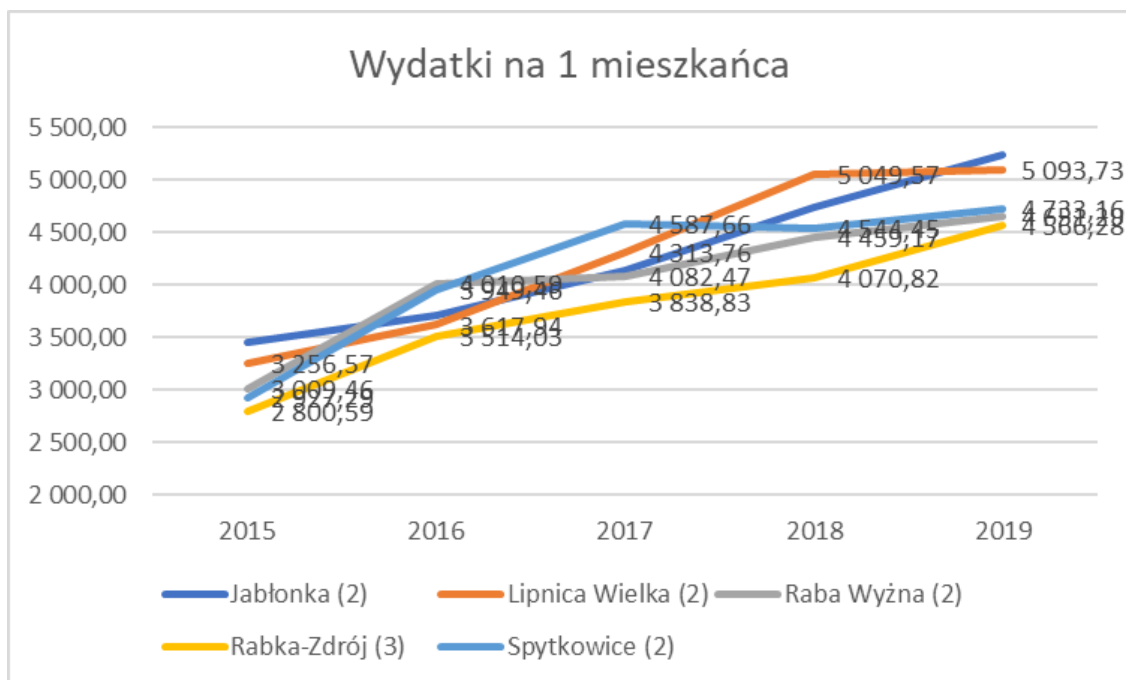
Tabela 3 Wydatki gmin na 1 mieszkańca.

	Wydatki gmin na 1 mieszkańca (PLN)				
Gminy	2015	2016	2017	2018	2019
Jabłonka (2)	3 454,23	3 712,18	4 146,25	4 740,53	5 247,36
Lipnica Wielka (2)	3 256,57	3 617,94	4 313,76	5 049,57	5 093,73

Raba Wyżna (2)	3 009,46	4 010,59	4 082,47	4 459,17	4 651,29
Rabka-Zdrój (3)	2 800,59	3 514,03	3 838,83	4 070,82	4 566,28
Spytkowice (2)	2 927,29	3 949,46	4 587,66	4 544,45	4 733,16

Źródło: dane z GUS, 2021.

Wykres 1 Wydatki gmin na 1 mieszkańca.

Źródło: dane z GUS, 2021.

Gminy wchodzące w skład LGD nie należą do najbardziej rozwiniętych na tle wszystkich małopolskich gmin. Zauważa się różnorodność lokat poszczególnych gmin w zależności od kategorii. W obszarze wydatków budżetu gminy na 1 mieszkańca najlepsza sytuacja jest w gminie Jabłonka. W zakresie środków w dochodach budżetu gminy na finansowanie projektów UE na 1 mieszkańca oraz dochodów własnych budżetu gminy na 1 mieszkańca najlepszą lokatę w województwie zajmuje gmina miejsko-wiejska Rabka-Zdrój.

Tabela 4 Lokaty gmin w województwie w poszczególnych kategoriach w roku 2019.

Gmina	Lokaty gmin w województwie w poszczególnych kategoriach w roku 2019			
	Dochody własne budżetu gminy na 1 mieszkańca	Środki w dochodach budżetu gminy na finansowanie projektów UE na 1 mieszkańca	Wydatki budżetu gminy na 1 mieszkańca	Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON na 10 tys. ludności

Jabłonka (2)	142	117	78	155
Lipnica Wielka (2)	173	118	93	170
Raba Wyżna (2)	164	146	143	140
Rabka-Zdrój – miejsko-wiejski(3)	63	52	150	37
Spytkowice (2)	128	157	134	112

Źródło: Statystyczne vademecum samorządowca, 2020.

Przedsiębiorczość

W LSR przedsiębiorczość została przedstawiona, jako ten obszar, który wymaga interwencji. W LSR podkreślono, iż trzeba wspierać zarówno prowadzących działalność gospodarczą, jak i tych, którzy chcą podjąć ryzyko założenia swojej firmy. Dlatego w LSR zaplanowano wsparcie na tworzenie miejsc pracy oraz na rozwój MŚP. Na szczególne preferencje w zakresie otrzymanych punktów podczas oceny wniosku, mogły liczyć pomysły biznesowe związane z turystyką i produktem lokalnym.

W LSR dokonano charakterystyki przedsiębiorczości na obszarze LGD. Duży udział w strukturze podmiotów gospodarki narodowej prowadzących działalność na obszarze LGD „Przyjazna Dolina Raby i Czarnej Orawy” miały firmy z sekcji handlu hurtowego i detalicznego (24%), z sekcji budownictwa (19%), stosunkowo wysoki udział zanotowały również podmioty z sekcji przetwórstwa przemysłowego (13%). Najwyższy udział dotyczył tzw. pozostałej działalności usługowej, który wyniósł 28%. Branże wiodące z dużą tradycją: budowlana, drzewna i turystyka.

Analizując dane z GUS w obszarze osób pracujących, zauważono wzrost w 2019 w stosunku do roku 2015, we wszystkich gminach. Najwięcej osób pracujących jest w gminie Rabka-Zdrój, a następnie w Jabłonce. Warto jednak pamiętać, że do analizy wzięto pod uwagę gminę miejsko-wiejską Rabkę-Zdrój.

Tabela 5 Pracujący w gminach wchodzących w skład LGD.

Gmina	Pracujący w gminach wchodzących w skład LGD		
	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety

	2015	2019	2015	2019	2015	2019
Jabłonka (2)	2 277	2 582	1 051	1 138	1 226	1 444
Lipnica Wielka (2)	259	302	73	109	186	193
Raba Wyżna (2)	810	934	363	415	447	519
Rabka-Zdrój (3)	3 546	3 702	1 462	1 544	2 084	2 158
Spytkowice (2)	530	569	295	305	235	264

Źródło: dane z GUS, 2021.

Analizując udział bezrobotnych odnotowano najwyższe bezrobocie w gminie Rabka-Zdrój. Jednak i tak analizując lata 2015 i 2020 zauważa się spadek bezrobotnych w poszczególnych gminach.

W LSR odnotowano, iż już rok 2014 przyniósł pozytywne zmiany na rynku pracy w całej Małopolsce. W części branż zwiększyło się zatrudnienie. Wzrosła też liczba ofert pracy, i to zarówno dostępnych w urzędach pracy, jak i upowszechnianych innymi kanałami. Jednocześnie zmniejszyła się skala zwolnień. Potwierdzeniem tego był spadek liczby zgłaszanych i realizowanych zwolnień grupowych oraz mniejsza liczba osób rejestrujących się w powiatowych urzędach pracy, które zostały zwolnione z przyczyn leżących po stronie pracodawcy.

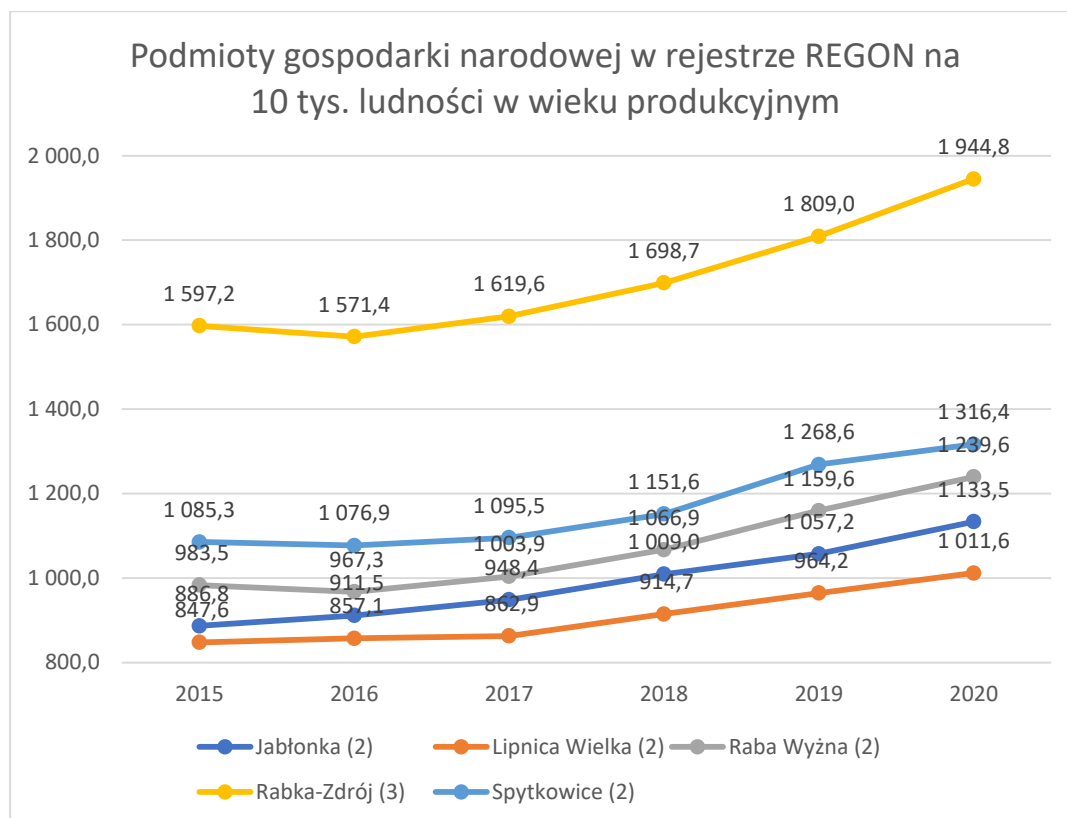
Tabela 6 Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności według płci.

Gmina	Udział bezrobotnych w gminach wchodzących w skład LGD					
	Ogółem		Mężczyźni		Kobiety	
	2015	2020	2015	2020	2015	2020
Jabłonka (2)	5,4	3,4	4,9	3,4	5,9	3,4
Lipnica Wielka (2)	5,6	2,7	5,1	2,5	6,1	2,9
Raba Wyżna (2)	4,4	3,5	4,3	3,4	4,5	3,7
Rabka-Zdrój (3)	7,0	5,1	7,7	4,9	6,3	5,3
Spytkowice (2)	6,0	4,8	5,1	4,3	6,9	5,4

Źródło: dane z GUS, 2021.

W gminach obszaru LGD w latach 2015-2020 odnotowano wzrost zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej w rejestrze REGON na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym. Największą ich wzrost zanotowano w gminie Rabka-Zdrój, co charakterystyczne dla obszaru wiejskiego.

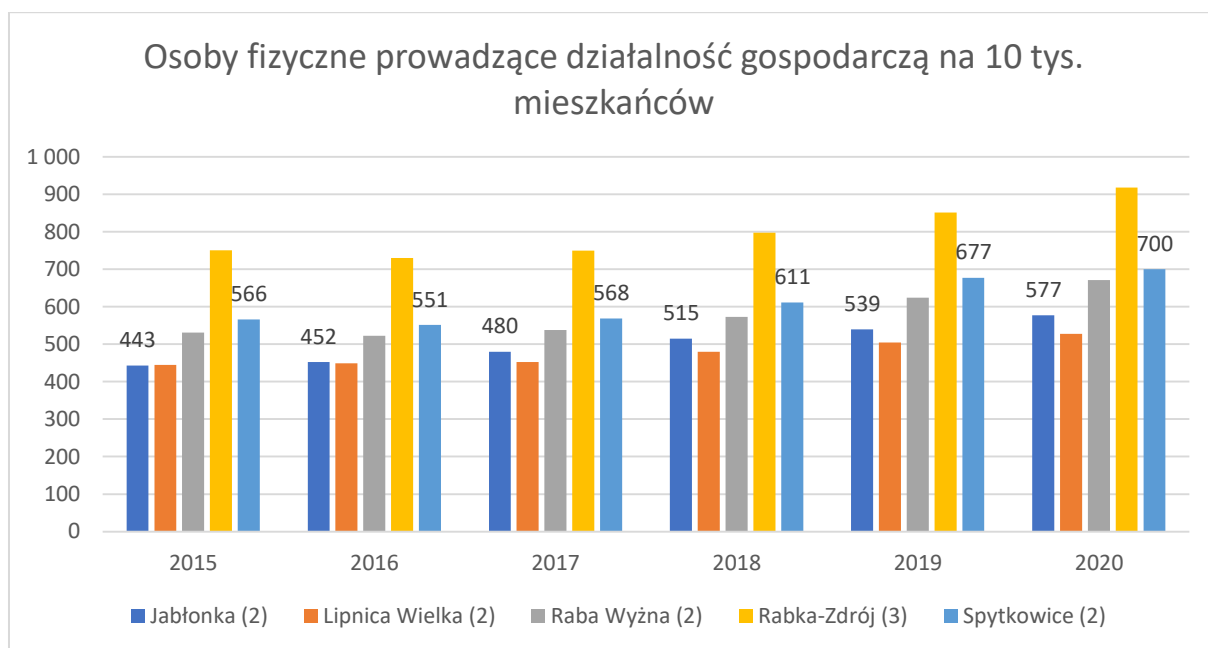
Wykres 2 Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON na 10 tys. mieszkańców w wieku produkcyjnym.

Źródło: dane z GUS, 2021.

Na obszarze LGD zanotowano w poszczególnych latach od 2015 do 2020 nieznaczący wzrost osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą.

Wykres 3 Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 10 tys. mieszkańców.

Źródło: dane z GUS, 2021.

Tabela 7 Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 10 tys. mieszkańców.

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Jabłonna (2)	443	452	480	515	539	577
Lipnica Wielka (2)	445	449	452	480	504	527
Raba Wyżna (2)	531	522	538	573	624	671
Rabka-Zdrój (3)	750	730	749	797	851	918
Spytkowice (2)	566	551	568	611	677	700

Źródło: dane z GUS, 2021.

Organizacje pozarządowe

W LSR podkreślono, iż organizacje pozarządowe częstokroć są partnerem do prowadzenia projektów prorozwojowych i płaszczyzną dla wzmacniania się kapitału społecznego, a ich powstawanie jest wynikiem oddolnych inicjatyw, wskazujących na zaangażowanie mieszkańców w życie lokalnej społeczności. Na terenie obszaru LGD funkcjonowało w 2013 r. 101 organizacji pozarządowych, w tym tylko 6 miało status OPP uprawnionych do pobierania 1% podatków.

W LSR dokonano charakterystyki danych w zakresie liczby organizacji na obszarze LGD. Najwięcej organizacji w przeliczeniu na 10 tysięcy mieszkańców działało w Rabce-Zdroju (37), a najmniej w Spytkowicach (14). Średnia dla całej LGD wynosiła 20 i odbiega in minus od średniej dla powiatu nowotarskiego (26) i dosyć znacznie od średniej wojewódzkiej, wynoszącej 33 organizacji na 10 tysięcy mieszkańców.

W LSR podkreślono, że duże znaczenie dla integrowania społeczności lokalnych mają ochotnicze straże pożarne, koła gospodyń wiejskich, lokalne kluby sportowe oraz organizacje charytatywne. Podmioty te były także aktywne w realizacji projektów ze wsparciem Lidera w poprzednim okresie, a także w przygotowaniach LSR 2014-2020, deklarując realizację wielu ciekawych pomysłów z pomocą środków LSR. Wyróżniono także aktywność grupy organizacji prężnie działających w środowisku ludzi niepełnosprawnych we wszystkich grupach wiekowych, a mających ciekawe pomysły na usprawnienie infrastruktury rekreacyjnej pod kątem niepełnosprawnych, szczególnie przyjezdnych.

Na obszarze LGD wykazano, że jest bardzo aktywna grupa organizacji pozarządowych zajmujących się osobami z różnymi dysfunkcjami. Organizacje te pozyskują środki z wielu źródeł i mają plany działania i rozwoju na przyszłość. W przeprowadzonych wywiadach, respondenci zwracali uwagę, iż należałoby uczynić obszar LGD przyjazny nie tylko turystom i kuracjom, ale także niepełnosprawnym. Badani postulowali, by infrastruktura społeczna, poprzez pozabawienie jej barier dostępna byłaby dla turystów z niepełnosprawnościami, co zwiększyłoby liczbę przyjezdnych. Zwracali również uwagę na konieczność wspierania wolontariatu w każdej grupie wiekowej, gdyż nie ma systemowego rozwiązania wolontariatu w żadnej z gmin obszaru.

Grupy defaworyzowane

W Lokalnej Strategii Rozwoju wyróżniono następujące grupy defaworyzowane:

Niepełnosprawni, (grupa defaworyzowana) mają na terenie LGD dużo organizacji pozarządowych, które im pomagają. Organizacjom brakuje jednak środków na rozwój oraz na przystosowywanie otoczenia dla potrzeb niepełnosprawnych. Chcieliby także edukować społeczność pod kątem wspierania niepełnosprawnych i rozwoju wolontariatu. LGD zaplanowała dla nich wspólne zajęcia, wyjazdy dla wolontariuszy i osób z grup defaworyzowanych, tak aby stworzyć nić porozumienia między tymi dwiema grupami.

Młodzi ludzie bez pracy (do 35 roku życia) (grupa defaworyzowana) Wszystkie badania pokazują, iż młodzi ludzie są coraz lepiej wykształceni, lecz nie mogą znaleźć zatrudnienia na rynku pracy. Przyczyną są m.in. nieadekwatne do potrzeb wykształcenie. Tymczasem z pozyskanych na obszarze informacji istnieją profesje, które dają możliwość stałego lub sezonowego zatrudnienia na obszarze LGD. Są to animatorzy kulturalni

poszukiwani w sezonie turystycznym, a także trenerzy i instruktorzy sportowi i rekreacyjni, którzy mogliby prowadzić zajęcia sportowo-rekreacyjne na obszarze LGD.

Starsi ludzie (po 50 roku życia) (grupa defaworyzowana) w LSR podkreślono, iż starsi ludzie powinni mieć szeroką ofertę zajęć podnoszących jakość ich życia, a z drugiej strony powinni dzielić się z młodymi swoim doświadczeniem i w ten sposób czuć się potrzebnymi. Inicjatywy w zakresie dziedzictwa kulturowego, rekreacji, ale także innowacyjnych rozwiązań społecznych będą zmierzać do budowania modelu pomocy starszym z równoczesnym wykorzystywaniem ich pokoleniowej pamięci.

Młodzi rodzice, a szczególnie młode matki, w tym matki samotne (do 35 roku życia) (grupa defaworyzowana) Potrzebują wsparcia w codziennym życiu, tak, by wychowywanie dziecka nie wykluczało ich z uczestnictwa w życiu kulturalnym, w szkoleniach, a także w rekreacji i uprawianiu sportu. Potrzebne im są także zajęcia z podnoszenia kompetencji ogólnych, by po okresie wychowywania dzieci mieli większe szanse na rynku pracy.

Dane dotyczące ludności w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym oraz poprodukcyjnym w gminach obszaru LGD, nie wskazują na znaczne zmiany. Analizując lata 2015 i 2020 niewielki wzrost ludności w wieku poprodukcyjnym. W wieku produkcyjnym porównując lata 2015 i 2020 praktycznie nie wystąpiły zmiany.

Tabela 8 Ludność w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym.

Gmina	Ludność gmin w wieku:					
	Przedprodukcyjnym		Produkcyjnym		Poprodukcyjnym	
	2015	2020	2015	2020	2015	2020
Jabłonka (2)	4 417	4 298	11 400	11 628	2 451	2 795
Lipnica Wielka (2)	1 459	1 409	3 728	3 707	794	896
Raba Wyżna (2)	3 122	3 051	9 283	9 253	2 200	2 485
Rabka-Zdrój (3)	3 104	2 882	10 731	10 320	3 487	3 785
Spytkowice (2)	1 056	965	2 801	2 879	634	782

Źródło: dane z GUS, 2021.

Saldo migracji w trzech analizowanych gminach wchodzących w skład LGD przybrało wartość ujemną. Dodatnie saldo występuje w Racie Wyżnej i Spytkowicach. Analizując poszczególne lata saldo nie było na stałym poziomie. Przyczyny występujących różnic należałoby szukać zapewne w sytuacji przede wszystkim osób młodych.

Tabela 9 Saldo migracji ogółem w gminach wchodzących w skład LGD.

Saldo migracji ogółem w gminach wchodzących w skład LGD				
Nazwa gminy/rok	2016	2017	2018	2019
Jabłonka (2)	10	21	-51	-40
Lipnica Wielka (2)	-28	-29	-12	-22
Raba Wyżna (2)	-10	11	-8	10
Rabka-Zdrój (3)	-8	-32	-25	-15
Spytkowice (2)	8	-7	24	35

Źródło: dane z GUS, 2021.

W LSR wskazano, iż na koniec 2013 roku na obszarze LGD było zarejestrowanych 3069 bezrobotnych, a w powiecie nowotarskim było 9939 osób bezrobotnych. W stosunku do 2012 liczba bezrobotnych wzrosła o 9%. Wzrost bezrobocia wystąpił we wszystkich grupach, ale w największym stopniu dotyczył: osób bez prawa do zasiłku - o 12%, mężczyzn - o 11%, mieszkańców wsi oraz osób poprzednio pracujących - po 9%. W LSR podkreślono, iż na obszarze LGD jest jeszcze spory udział w rynku tradycyjnych dla regionu Podhala rodzajów działalności gospodarczej i rzemieślniczej, w zakresie: kuśnierstwa, krawiectwa, przetwórstwa drewna i wyrobów drewnianych, stolarstwa budowlanego i meblowego oraz przetwórstwa produktów rolnych. Główna koncepcja rozwoju powiatu nowotarskiego oparta jest na rodzimym kapitale oraz dostępnych zasobach ludzkich.

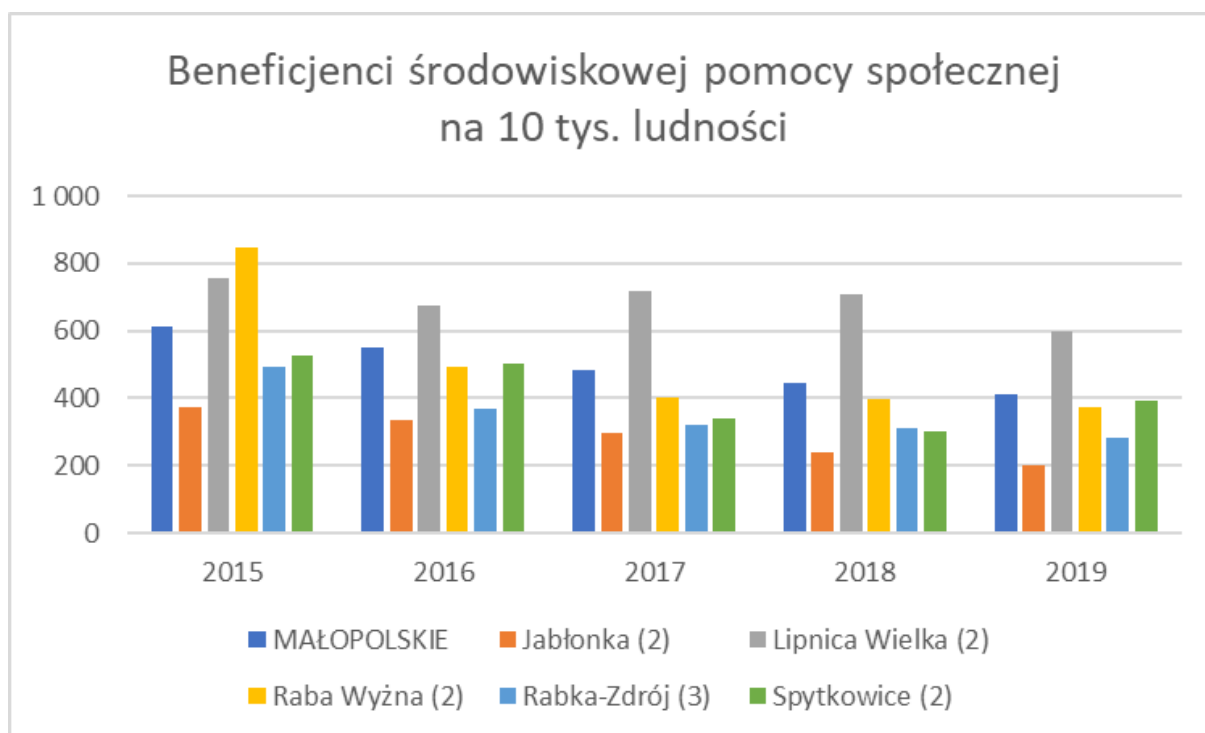
Analizując dane dotyczące beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej zdecydowanie najwięcej jest w gminie Lipnica Wielka (600). Natomiast istotnym jest fakt, że dane te malały w poszczególnych latach. Zatem można wnioskować, iż sytuacja finansowa lokalnej społeczności ulega poprawie.

Tabela 10 Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności.

Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności					
Nazwa gminy/rok	2015	2016	2017	2018	2019
MAŁOPOLSKIE	611	549	485	447	413
Jabłonka (2)	375	333	298	240	202
Lipnica Wielka (2)	758	677	716	710	600
Raba Wyżna (2)	847	494	401	396	375
Rabka-Zdrój (3)	493	371	319	313	284
Spytkowice (2)	525	502	339	300	392

Źródło: dane z GUS, 2021.

Wykres 4 Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności.

Źródło: dane z GUS, 2021.

Turystyka

W LSR wskazano na charakterystyczną dla rolnictwa gminy specyfikę górską z dużym udziałem nieuprzemysłowionej hodowli w małych gospodarstwach, która jest atrakcyjną podstawą dla rozwoju agroturystyki. Według danych zawartych w LSR na obszarze znajduje się około 120 gospodarstw agroturystycznych i istnieje duży potencjał dla dalszego rozwoju gospodarstw agroturystycznych i ekologicznych.

W LSR wykazano, że na terenie LGD istnieje 46 turystycznych obiektów noclegowych. Ogólna liczba miejsc noclegowych na obszarze LGD wynosi 1937. Liczba udzielonych noclegów w turystycznych obiektach noclegowych w 2013 r. wyniosła na obszarze LGD 199770, (LSR, 2020).

Dane zawarte w tabeli z GUS odnoszą się do turystycznych obiektów noclegowych w gminach. Nie jest to na pewno spójne ze stanem faktycznych, chociażby z tego powodu, iż działalność agroturystyczna, która jest charakterystyczna dla tego obszaru, nie jest często ewidencjonowana w gminach. Warto jednak zauważyć, że wyjątkową liczbą obiektów noclegowych charakteryzuje się gmina miejsko-wiejska Rabka-Zdrój, w której na przestrzeni

lat 2016-2020 liczba obiektów tego typu utrzymuje się na podobnym poziomie, przy czym w latach 2018-2020 liczba ta spadła o 5 podmiotów zarejestrowanych.

Tabela 11 Turystyczne obiekty noclegowe w gminach – stan w dniu 31 lipca poszczególnych lat.

Turystyczne obiekty noclegowe w gminach – stan w dniu 31 lipca poszczególnych lat			
Nazwa gminy/rok	2016	2018	2020
Jabłonka (2)	4	3	2
Raba Wyżna (2)	3	2	1
Rabka-Zdrój (3)	39	43	38
Spytkowice (2)	1	1	1

Źródło: dane z GUS, 2021.

Cele zapisane w LSR

Lokalna Strategia Rozwoju LGD Przyjaznej Doliny Raby i Czarnej Orawy wytyczyła dwa cele ogólne, oraz cztery cele szczegółowe.

CO 1: Zrównoważony rozwój gospodarki, turystyki oraz rekreacji obszaru Przyjaznej Doliny Raby i Czarnej Orawy

W zakresie celu 1, zostały określone 2 cele szczegółowe:

- Zwiększenie atrakcyjności obszaru poprzez inwestycje w infrastrukturę turystyczną i rekreacyjną oraz promocja obszaru
- Wsparcie dla rozwoju konkurencyjności i przedsiębiorczości na obszarze LGD

Cel ogólny 1 określono przedsięwzięcia w zakresie:

- Inwestycje w ogólnodostępną i niekomercyjną infrastrukturę turystyczną i rekreacyjną; Tworzenie i modernizacja turystycznych i rekreacyjnych szlaków, tras, miejsc, ścieżek; Działania promocyjne obszaru LGD i produktów lokalnych; Tworzenie przedsiębiorstw na obszarze LGD w tym w turystyce; Rozwój przedsiębiorstw w tym poprzez zastosowanie nowych technologii przyjaznych środowisku; Zastosowanie innowacji w przedsiębiorstwach.

CO2: Wspieranie i integrowanie mieszkańców obszaru Przyjaznej Doliny Raby i Czarnej Orawy

W ramach drugiego ogólnego celu określono również dwa cele szczegółowe:

- Wzmacnianie więzi, tożsamości kulturowej i lokalnej w szczególności poprzez integrację i aktywne życie społeczności
- Wzmacnianie kapitału społecznego i promocja partnerstwa na obszarze LGD

Cel ogólny 2 określono przedsięwzięcia w zakresie:

- Poprawa infrastruktury społecznej służącej kultywowaniu tradycji, renowacja zabytków; Działania oparte na kultywowaniu tradycji lokalnych, dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego; Poprawa infrastruktury społecznej służącej rozwijania aktywności fizycznej i zdrowego trybu życia; Promowanie aktywności fizycznej i zdrowego trybu życia; Działania ukierunkowane na przeciwdziałanie wykluczeniu osób z grupy defaworyzowanej.

Jak wynika z LSR, opracowane cele są odpowiedzią na zdiagnozowane problemy i wyzwania dla badanego obszaru, a także wyrazem opinii wszystkich mieszkańców i podmiotów włączonych w proces budowania LSR na lata 2014-2020.

5.2. Rzeczowy i finansowy postęp w realizacji LSR

Analiza rzeczowego i finansowego postępu w realizacji LSR wymaga podejścia kompleksowego i scharakteryzowania historii naborów. Zmiany wynikały z sytuacji nie zależnych od LGD, m.in. zmiana definicji grupy defaworyzowanej. W 2016 odbyły się pierwsze nabory, praktycznie wszystkie w obszarze rozpoczęcia działalności gospodarczej. Największe zainteresowanie w historii naborów z tego okresu było na podejmowanie działalności. Oczywiście, zainteresowanie dotyczyło także rozwijania działalności, oraz obszaru turystyki. Należy podkreślić, że LGD realizowała także nabory na innowacyjność oraz projekty grantowe w obszarze turystyki.

Tabela 12 Historia naborów.

Data naboru	Przedsięwzięcie (K – konkurs, O – operacja)	Liczba złożonych	Liczba wybranych	Liczba podpisanych	Protesty	Protesty / odwołania
-------------	--	---------------------	---------------------	--------------------	----------	-------------------------

	własna, G – projekt grantowy)	wniosków	wniosków	umów	złożone	uwzględnio ne
od 17-11-2016 do 01-12-2016	Tworzenie przedsiębiorstw na obszarze LGD w tym w turystyce (K)	22	22	10	5	1(częściow o uwzględnio ny)
od 17-11-2016 do 01-12-2016	Tworzenie przedsiębiorstw na obszarze LGD w tym w turystyce (K)	3	3	0	0	0
od 04-05-2017 do 18-05-2017	Tworzenie przedsiębiorstw na obszarze LGD w tym w turystyce (K)	26	23	6	5	1(wygrana sprawa w sądzie przez beneficjenta)
od 04-05-2017 do 18-05-2017	Rozwój przedsiębiorstw w tym poprzez zastosowanie nowych technologii przyjaznych środowisku (K)	21	19	6	4	1(po skierowani u do ponownej oceny przez UM)
od 04-05-2017 do 18-05-2017	Rozwój przedsiębiorstw w tym poprzez zastosowanie nowych technologii przyjaznych środowisku (K)	1	1	1	0	0
od 04-05-2017 do 18-05-2017	Zastosowanie innowacji w przedsiębiorstwach (K)	13	9	1	4	0
od 11-12-2017 do 29-12-2017	Inwestycje w ogólnodostępną i niekomercyjną infrastrukturę turystyczną, rekreacyjną (K)	0	0	0	0	0
od 11-12-2017 do 29-12-2017	Poprawa infrastruktury społecznej służącej kultywowaniu tradycji, renowacja zabytków (K)	0	0	0	0	0
od 11-12-2017 do 29-12-2017	Poprawa infrastruktury społecznej służącej rozwijania aktywności fizycznej i zdrowego trybu życia (K)	1	1	1	0	0
Od 30.12.2017 do 29.01.2018	Działania ukierunkowane na przeciwdziałanie wykluczeniu osób z grupy defaworyzowanych(O)	1	1	1	0	0
od 29-12-2017 do 26-01-2018	Działania promocyjne obszaru LGD i produktów lokalnych (G)	7	7	6	0	0
od 29-12-2017 do 26-	Działania oparte na kultywowaniu tradycji	11	11	11	0	0

01-2018	lokalnych, dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego (G)					
od 29-12-2017 do 26-01-2018	Poprawa infrastruktury społecznej służącej kultywowaniu tradycji, renowacja zabytków (G)	2	2	2	0	0
od 29-12-2017 do 26-01-2018	Działania oparte na kultywowaniu tradycji lokalnych, dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego (G)	10	10	7	0	0
29-12-2017 do 26-01-2018	Tworzenie i modernizacja turystycznych i rekreacyjnych szlaków, tras, miejsc, ścieżek (G)	1	1	1	0	0
29-12-2017 do 26-01-2018	Promowanie aktywności fizycznej i zdrowego trybu życia (G)	7	7	6	0	0
29-12-2017 do 26-01-2018	Działania promocyjne obszaru LGD i produktów lokalnych (G)	1	1	1	0	0
30.12.2017 do 29.01.2018	Działania ukierunkowane na przeciwdziałanie wykluczeniu osób z grupy defaworyzowanych (O)	1	1	1	0	0
od 15-02-2018 do 01-03-2018	Inwestycje w ogólnodostępną i niekomercyjną infrastrukturę turystyczną, rekreacyjną (K)	12	12	12	0	0
od 15-02-2018 do 01-03-2018	Poprawa infrastruktury społecznej służącej kultywowaniu tradycji, renowacja zabytków (K)	1	1	1	0	0
30-07-2018 do 13-08-2018	Tworzenie przedsiębiorstw na obszarze LGD w tym w turystyce (K)	1	1	1		
30-07-2018 do 13-08-2018	Tworzenie przedsiębiorstw na obszarze LGD w tym w turystyce (K)	3	3	2	0	0
30-07-2018 do 13-08-2018	Zastosowanie innowacji w przedsiębiorstwach (K)	1	1	0	0	0
30-07-2018 do 13-08-2018	Poprawa infrastruktury społecznej służącej rozwijania aktywności fizycznej i zdrowego trybu życia (K)	1	1	1	0	0
29-06-2018 do 13-07-	Działania promocyjne obszaru LGD i produktów					

2018	lokalnych (K)					
06-12-2018 do 20-12- 2018	Poprawa infrastruktury społecznej służącej kultywowaniu tradycji, renowacja zabytków (K)	1	1	1	0	0
09.09.2019- 08.10.2019	Działania ukierunkowane na przeciwdziałanie wykluczeniu osób z grupy defaworyzowanych (o)	1	1	0	0	0
06.01.2020 r. do 24.01.2020	Liczba działań promocyjnych obszaru (k)	0	0	0	0	0
06.01.2020 r. do 24.01.2020	Tworzenie przedsiębiorstw na obszarze LGD w tym w turystyce (K)	1	1	1	0	0
06.01.2020 r. do 24.01.2020	Zastosowanie innowacji w przedsiębiorstwach (K)	1	1	1	1	0
06.01.2020 r. do 24.01.2020	Poprawa infrastruktury społecznej służącej kultywowaniu tradycji, renowacja zabytków (K)	0	0	0	0	0
06.01.2020 r. do 24.01.2020	Działania oparte na kultywowaniu tradycji lokalnych, dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego (K)	0	0	0	0	0
06.01.2020 r. do 24.01.2020	Promowanie aktywności fizycznej i zdrowego trybu życia (K)	0	0	0	0	0
06.01.2020 r. do 24.01.2020	Rozwój przedsiębiorstwa w tym poprzez zastosowanie nowych technologii przyjaznych środowisku.(K)	3	1	1	0	0
06.01.2020 r. do 24.01.2020	Działania oparte na kultywowaniu tradycji lokalnych, dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego (G)	20	16	16	0	0
06.03.2020 do 20.03.2020	Działania promocyjne obszaru LGD i produktów lokalnych	1	1	1	0	0
06.03.2020 do 20.03.2020	Poprawa infrastruktury społecznej służącej kultywowaniu tradycji, renowacja zabytków	2	2	2	0	0
06.03.2020 do 20.03.2020	Działania oparte na kultywowaniu tradycji lokalnych, dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego	4	4	4	0	0

06.03.2020 do 20.03.2020	Promowanie aktywności fizycznej i zdrowego trybu życia	2	2	2	0	0
21.08.2020r. do 04.09.2020r	Tworzenie przedsiębiorstw na obszarze LGD w tym w turystyce	8	4	4	0	0
21.08.2020r. do 04.09.2020r	Rozwój przedsiębiorstwa w tym poprzez zastosowanie nowych technologii przyjaznych środowisku.	1	1	1	0	0
13.08.2020 do 14.09.2020	Działania ukierunkowane na przeciwdziałanie wykluczeniu osób z grupy defaworyzowanych	1	1	1	0	0

Pracownicy LGD podkreślili, iż w ogłaszanych naborach, zawsze jest dużo złożonych wniosków projektowych. Ponadto wskazali, że pandemia nie miała wpływu na realizację naborów, co jest istotne w realizacji LSR. Do końca 2019 roku LGD już miało rozplanowane wszystkie środki. Tak duże zainteresowanie naborami wynika między innymi z intensywnej pracy Biura w zakresie promocji oraz doradztwa, oraz z podejścia mieszkańców, którzy są bardzo aktywni w obszarze pozyskiwania środków.

Tabela 13 Postęp rzeczowy realizacji celów oraz przedsięwzięć w LSR.

Cel ogólny	Cel szczegółowy	Wskaźniki rezultatu	Kod wskaźnika (dotyczy EFRROW)	Jednostka miary	Stan początkowy	Stan docelowy	Realizacja (%)	Przedsięwzięcie	Wskaźniki produktu	Kod wskaźnika (dotyczy EFRROW)	Jednostka miary	Stan docelowy	Realizacja (%)	
													U	P
I. ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ GOSPODARKI, TURYSTYKI ORAZ REKREACJI OBSZARU PRZYJAZNEJ DOLINY RABY I CZARNEJ ORAWY	I.1 Zwiększenie atrakcyjności obszaru poprzez inwestycje w infrastrukturę turystyczną i rekreacyjną oraz promocja obszaru	WZROST LICZBY OSÓB KORZYSTAJĄCYCH Z OBIEKTÓW INFRASTRUKTURY TURYSTYCZNEJ, (w tym ZMODERNIZOWANYCH LUB OZNAKOWANYCH TRAS, MIEJSC, ŚCIEŻEK I SZLAKÓW TURYSTYCZNYCH)	2.7	osoba	Zgodnie z informacją od beneficjenta	Procentowy wzrost – 10% od wartości bazowej	0,4	I.1.1 Inwestycje w ogólnodostępną i niekomercyjną infrastrukturę turystyczną i rekreacyjną	LICZBA NOWYCH LUB ZMODERNIZOWANYCH OBIEKTÓW INFRASTRUKTURY TURYSTYCZNEJ I REKREACYJNEJ	2.4 2.5	sztuka	9	133,00	122
		LICZBA OSÓB, KTÓRE KORZYSTAJĄ Z DZIAŁAŃ PROMOCYJNYCH		osoba	0	30000 (w tym 1000 z projektu współpracy)	128,40	I.1.2 Tworzenie i modernizacja turystycznych i rekreacyjnych szlaków, tras, miejsc ścieżek	LICZBA NOWYCH LUB ZMODERNIZOWANYCH LUB OZNAKOWANYCH TURYSTYCZNYCH I REKREACYJNYCH SZLAKÓW, TRAS, MIEJSC I ŚCIEŻEK	2.8	sztuka	7	100	100
		LICZBA OSÓB KTÓRE KORZYSTAJĄ Z DZIAŁAŃ PROMOCYJNYCH DOTYCZĄCYCH PRODUKTU LOKALNEGO		osoba	0	1000	63	I.1.3 Działania promocyjne obszaru LGD i produktów lokalnych	LICZBA DZIAŁAŃ PROMOCYJNYCH OBSZARU	2.12 2.1	sztuka	13	92,3	92,3

		LICZBA WYSTAWCÓW BIORĄCYCH UDZIAŁ W TARGACH	4.5	podmiot/ osoba	0	30	3,33		LICZBA DZIAŁAŃ PROMOCYJNYCH DOTYCZĄCYCH PRODUKTU LOKANEGO	2.12 2.1	sztuka	3	100	100
									LICZBA TARGÓW W KTÓRYCH BIERZE UDZIAŁ LGD	4.4	sztuka	2	50,00	50,00
	I.2 Wsparcie dla rozwoju konkurencyjności i przedsiębiorczości na obszarze LGD	LICZBA UTWORZONYCH MIEJSC PRACY	1.3	Sztuka	0	45	152	I.2.1 Tworzenie przedsiębiorstw na obszarze LGD	LICZBA OPERACJI POLEGAJĄCYCH NA UTWORZENIU NOWEGO PRZEDSIĘBIORSTWA	1.1	sztuka	28	100	80,95
									LICZBA OPERACJI POLEGAJĄCYCH NA UTWORZENIU NOWEGO PRZEDSIĘBIORSTWA W TURYSTYCE	1.1	sztuka	4	75	75
								I.2.2 Rozwój przedsiębiorstw w tym poprzez zastosowanie nowych technologii przyjaznych środowisku	LICZBA OPERACJI POLEGAJĄCYCH NA ROZWOJU ISTNIEJĄCEGO PRZEDSIĘBIORSTWA	1.2	sztuka	9	100,00	100
									LICZBA OPERACJI POLEGAJĄCYCH NA ROZWOJU ISTNIEJĄCEGO PRZEDSIĘBIORSTWA PO PRZEZ ZASTOSOWANIE NOWYCH TECHNOLOGII PRZYJAZNYCH ŚRODOWISKU	1.2	sztuka	1	100,00	100

								I.2.3 Zastosowanie innowacji w przedsiębiorstwach	LICZBA OPERACJI POLEGAJĄCYCH NA ROZWOJU ISTNIEJĄCEGO PRZEDSIĘBIORSTWA UKIERUNKOWANEGO NA INNOWACJE	2.13	sztuka	2	100,00	100
II WSPIERANIE I INTEGROWANIE MIESZKANCÓW OBSZARU PRZYJAZNEJ DOLINY RABY I CZARNEJ ORAWY	II.1 Wzmocnienie więzi, tożsamości kulturowej i lokalnej w szczególności poprzez integrację i aktywne życie społeczności	WZROST LICZBY OSÓB ODWIEDZAJĄCYCH ZABYTKI I OBIEKTY		osoba	Zgodnie z informacją od beneficjenta	Procentowy wzrost – 3% od wartości bazowej	232	II.1.1. Poprawa infrastruktury społecznej służącej kultywowaniu tradycji, renowacja zabytków	LICZBA OPERACJI W ZAKRESIE INFRASTRUKTURY KULTURALNEJ W WYNIKU WSPARCIA W RAMACH LSR		sztuka	1	100,00	100
									LICZBA ZABYTKÓW PODDANYCH PRACOM KONSERWATORSKIM W WYNIKU WSPARCIA W RAMACH LSR	2.9	sztuka	8	100,00	100
		LICZBA OSÓB UCZESTNICZĄCYCH W WYDARZENIACH, SZKOLENIACH, WARSZTATACH BAZUJĄCYCH NA DZIEDZICTWIE KULTUROWYM LUB PRZYRODNICZYM OBSZARU	2.2	osoba	0	930	97,52	II.1.2. Działania oparte na kultywowaniu tradycji lokalnych, dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego	LICZBA OPERACJI OBEJMUJĄCYCH WYPOSAŻENIE PODMIOTÓW DZIAŁAJĄCYCH W SFERZE KULTURY	2.10	sztuka	26	103,84	103,84
									LICZBA WYDARZEŃ WARSZTATÓW I SZKOLEŃ BAZUJĄCYCH NA DZIEDZICTWIE KULTUROWYM LUB PRZYRODNICZYM OBSZARU	2.1	sztuka	31	100	100

	II.2 Wzmacnianie kapitału społecznego i promocja partnerstwa na obszarze LGD	WZROST LICZBY OSÓB ODWIEDZAJĄCYCH OBIEKTY INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ		osoba	Zgodnie z informacją od beneficjenta	Procentowy wzrost – 3% od wartości bazowej	0,8	II.1.3. Poprawa infrastruktury społecznej służącej rozwijaniu aktywności fizycznej i zdrowego trybu życia	LICZBA OPERACJI W ZAKRESIE INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ SŁUŻĄCEJ ROZWIJANIU AKTYWNOŚCI FIZYCZNEJ I ZDROWEGO TRYBU ŻYCIA		sztuka	2	100,00	100,00
		LICZBA OSÓB UCZESTNICZĄCYCH W WYDARZENIACH REKREACYJNO-SPORTOWYCH		osoba	0	650	280,61	II.1.4. Promowanie aktywności fizycznej i zdrowego trybu życia	LICZBA WYDARZEŃ REKREACYJNO-SPORTOWYCH	2.12	sztuka	16	75	50,00
		LICZBA OSÓB PRZESZKOLONYCH, W TYM LICZBA OSÓB Z GRUP DEFAWORYZOWANYCH OBJĘTYCH WSPARCIEM	2.2	osoba	0	100	301	II.1.5 Działania ukierunkowane na przeciwdziałanie wykluczeniu osób z grupy defaworyzowanych	LICZBA SZKOLEŃ SKIEROWANYCH GŁÓWNIE DO OSÓB NALEŻĄCYCH DO GRUP DEFAWORYZOWANYCH	2.1	sztuka	20	100,00	100,00
		LICZBA WOLONTARIUSZY I OSÓB Z GRUPY DEFAWORYZOWANEJ KTÓRE SKORZYSTAŁY Z ZAJEĆ, WARSZTATÓW, WYJAZDÓW		osoba	0	50 / rok w kolejnym roku, po realizacji	0		LICZBA DZIAŁAŃ SKIEROWANYCH NA PRZECIWDZIAŁANIE WYKLUCZENIU OSÓB NALEŻĄCYCH DO GRUP DEFAWORYZOWANYCH		sztuka	10	0	0
	II.2 Wzmacnianie kapitału społecznego i promocja partnerstwa na obszarze LGD	LICZBA OSÓB, KTÓRE OTRZYMAŁY WSPARCIE PO UPRZEDNIM UDZIELENIU INDYWIDUALNEGO DORADZTWA W ZAKRESIE UBIEGANIA SIĘ O WSPARCIE NA REALIZACJĘ LSR	4.2	osoba	0	100	150	II.2.1 Podnoszenie wiedzy i kompetencji LGD, oraz mieszkańców w zakresie LSR i RLKS	LICZBA OSOBODNI SZKOLEŃ DLA PRACOWNIKÓW LGD	4.1	sztuka	90	95,00	95,00
									LICZBA OSOBODNI SZKOLEŃ DLA ORGANÓW LGD	4.1	sztuka	270	62,00	62,00

		ŚWIADCZONEGO W BIURZE LGD						LICZBA PODMIOTÓW, KTÓRYM UDZIELONO INDYWIDUALNEGO DORADZTWA	4.2	sztuka	500	7676,00	72,00
								LICZBA SPOTKAŃ INFORMACYJNO-KONSULTACYJNYCH LGD Z MIESZKAŃCAMI	4.3	sztuka	40	87,50	87,50
								LICZBA MATERIAŁÓW INFORMACYJNYCH DLA MIESZKAŃCÓW		rodzaje (edycje)	25	32,00	32,00
								LICZBA INNYCH DZIAŁAŃ AKTYWIZUJĄCYCH(FESTYNY I IMPREZY PROMOCYJNE)	2.12	sztuka	36	88,88	88,88
								LICZBA ZREALIZOWANYCH PROJEKTÓW WSPÓŁPRACY, W TYM PROJEKTÓW WSPÓŁPRACY MIĘDZYNARODOWEJ	3.2	sztuka	4	0,00	0,00
								LICZBA LGD UCZESTNICZĄCYCH W PROJEKTACH WSPÓŁPRACY		sztuka	11	0,00	0,00
		LICZBA OSÓB UCZESTNICZĄCYCH W SPOTKANIACH INFORMACYJNO-KONSULTACYJNYCH	4.3	osoba	0	800	25,11	II.2.2 Efektywne i sprawne funkcjonowanie Biura LGD		Sztuka (roczne budżety	8	75,00	75,00

Źródło:		LICZBA OSÓB ZADOWOLONYCH ZE SPOTKAŃ PRZEPROWADZONYCH PRZEZ LGD		osoba	0	400	45,01		Liczba badań ewaluacyjnych	sztuka	3	0	33,33
		LICZBA PROJEKTÓW WYKORZYSTUJĄCYCH LOKALNE ZASOBY -PRZYRODNICZE, KULTUROWE, HISTORYCZNE, TURYSTYCZNE, PRODUKTY LOKALNE		Sztuka	0	1	0						
		LICZBA PROJEKTÓW WSPÓŁPRACY SKIEROWANYCH DO NASTĘPUJĄCYCH GRUP DOCELOWYCH : MIESZKAŃCY, PRZEDSIĘBIORCY, TURYSŒCI, MŁODZIEŹ, DZIECI, OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH	3.4	Sztuka	0	3	0						
		LICZBA ODBIORCÓW MATERIAŁÓW INFORMACYJNYCH DLA MIESZKAŃCÓW		osoba	0	17500	40						
		LICZBA UCZESTNIKÓW INNYCH DZIAŁAŃ AKTYWIZUJĄCYCH(FESTYNY I IMPREZY PROMOCYJNE)		osoba	0	720	3,5						
		LICZBA RAPORTÓW EWALUACYJNYCH		Sztuka	0	3	33,33						
		LICZBA ZREALIZOWANYCH ROCZNYCH BUDŹETÓW		Sztuka	0	8	75						
		Źródło:		dane									

Analiza postępu rzeczowego wykazała, iż nie było większych problemów z realizacją wskaźników. Jedynie problemy, jakie występowały dotyczyły projektów grantowych, które pomimo tego, że ich wartość jest stosunkowo niewielka, to są zdaniem pracowników dość trudne w realizacji ze względu na procedury rozliczania. W obszarze działań promocyjnych, realizacja wskaźników kształtuje się na poziomie 90%, natomiast w obszarze promocji produktu lokalnego na poziomie 100%. W obszarze targów, w których bierze udział LGD wskaźnik na dzień analizy zrealizowano na poziomie 50%. Pandemia miała wpływ na ich przeprowadzenie, gdyż panujące zasady zachowania bezpieczeństwa sanitarnego ograniczyły możliwości organizacji spotkań w ogóle. Analizując zainteresowanie mieszkańców przedsiębiorczością, pracownicy biura uznali, że obszarze podejmowania działalności gospodarczej, wskaźnik na pewno będzie na poziomie ponad 100%. W obszarze rozwoju przedsiębiorczości, tak jak w przypadku wcześniej wspomnianych, wskaźnik wskazuje również bardzo zaawansowany poziom realizacji - 100%. W obszarze całego celu 2 realizacja wskaźników jest na poziomie 100%.

Do najciekawszych projektów zdaniem pracowników biura należały m.in. inwestycje infrastrukturalne w gminie, ale też miękkie projekty dla integracji, np. teatr Rabcio dla dzieci. Należy podkreślić, iż cenny jest rozwój niewielkich przedsiębiorców. Jeśli dostają środki to wykorzystują je bardzo dobrze. Z zakresu projektów dotyczących przedsiębiorczości należy wyróżnić np. powstałe gabinet dentystyczny oraz zainstalowane urządzenia fit. Natomiast z gminnych inwestycji to modernizacja budynku w Rabce - Zdrój na stadionie z zapleczem dla sportowców zasługuje na szczególne wyróżnienie. Obiekt został rozbudowany o możliwości trenowania dodatkowych dyscyplin. Ważne w realizacji LSR są także projekty realizowane przez Koła Gospodyń Wiejskich, gdyż to za ich pośrednictwem wspierana jest pamięć o lokalnych tradycjach. W ramach wdrażania LSR, zrealizowano także wniosek dotyczący mobilnej fizykoterapii. Jest to przyszłościowa działalność i pomocna ludziom chorym.

Ważne są także projekty infrastrukturalne. Powstały siłownie zewnętrzne we wszystkich gminach. LGD wspiera w dużym zakresie młode osoby, z pomysłami, którzy w dobry sposób wykorzystują środki i mają innowacyjne pomysły. Dobrym pomysłem jest siłownia na świeżym powietrzu w Jabłonce. Ponadto zostały wydane książki lokalnych autorów, które dzięki dofinansowaniu ukazały się i są dostępne lokalnie.

Tabela 14 Postęp rzeczowy realizacji celów oraz przedsięwzięć w LSR.

Finansowa realizacja celów oraz przedsięwzięć w LSR															
Cele ogólne				Cele szczegółowe				Przedsięwzięcia							
Nazwa	Budżet w LSR [PLN]	Realizacja budżetu [PLN]	Realizacja budżetu [%]	Nazwa	Budżet w LSR [PLN]	Realizacja budżetu [PLN]	Realizacja budżetu [%]	Nazwa	Program / fundusz	Budżet w LSR [PLN]	Pomoc przyznana		Pomoc wypłacona		
											Realizacja budżetu [PLN]	Realizacja budżetu [%]	Realizacja budżetu [PLN]	Realizacja budżetu [%]	
I.ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ GOSPODARKI, TURYSTYKI ORAZ REKREACJI OBSZARU PRZYJAZNEJ DOLINY RABY I CZARNEJ ORAWY	6643196,00	5 418 404	81,56	I.1Zwiększenie atrakcyjności obszaru poprzez inwestycje w infrastrukturę turystyczną i rekreacyjną oraz promocja obszaru	1 770 920	1 750 920	98,87	I.1.1 Inwestycje w ogólnodostępną i niekomercyjną infrastrukturę turystyczną i rekreacyjną	EFROW	1 411 924	1411924,00	100,00	1411924,00	100,00	
								I.1.2 Tworzenie i modernizacja turystycznych i rekreacyjnych szlaków, tras, miejsc ścieżek	EFROW	92284,00	92284,00	100,00	92284,00	100,00	
								I.1.3 Działania promocyjne obszaru LGD i produktów lokalnych	EFROW	266712,00	246712,00	92,50	246712,00	92,50	
				I.2 Wsparcie dla rozwoju konkurencyjności i przedsiębiorczości na obszarze LGD	4 872 276	3 667 484	75,27	I.2.1 Tworzenie przedsiębiorstw na obszarze LGD w tym w turystyce	EFROW	2607500,00	1 807 500	69,31	1777500,00	68,16	

								I.2.2 Rozwój przedsiębiorstw w tym poprzez zastosowanie nowych technologii przyjaznych środowisku	EFROW	1 783 536	1 378 744	77,30	1378744,00	77,30
								I.2.3 Zastosowanie innowacji w przedsiębiorstwach	EFROW	481 240	481240,00	100,00	481240,00	100,00
II WSPIERANIE I INTEGROWANIE MIESZKANCÓW OBSZARU PRZYJAZNEJ DOLINY RABY I CZARNEJ ORAWY	3 337 784	2 379 199,24	71,28	II.1Wzmacnianie więzi, tożsamości kulturowej i lokalnej w szczególności poprzez integrację i aktywne życie społeczności	1 296 784	1 190 480	91,8	II.1.1. Poprawa infrastruktury społecznej służącej kultywowaniu tradycji, renowacja zabytków	EFROW	339 520	339520,00	100,00	339520,00	56,09
								II.1.2. Działania oparte na kultywowaniu tradycji lokalnych, dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego	EFROW	538 540	538540,00	100,00	538540,00	35,61
								II.1.3. Poprawa infrastruktury społecznej służącej rozwijania aktywności fizycznej i zdrowego trybu życia	EFROW	93 244	93244,00	100,00	93244,00	100,00
								II.1.4. Promowanie aktywności fizycznej i zdrowego trybu życia	EFROW	194000,00	131 676	67,87	131676,00	67,87

								II.1.5 Działania ukierunkowane na przeciwdziałanie wykluczeniu osób z grupy defaworyzowanych	EFROW	131500,00	87500,00	66,53	87500,00	66,53
								II.2.1 Podnoszenie wiedzy i kompetencji LGD, oraz mieszkańców w zakresie LSR i RLKS	EFROW	340000,00	135791,06	39,93	135791,06	39,93
								II. 2. 2 Podejmowanie współpracy ponadlokalnej w tym wymiana doświadczeń i dobrych praktyk	EFROW	396000,00	0,00	0,00	0,00	0,00
								II.2.3 Efektywne i sprawne funkcjonowanie Biura LGD	EFROW	1305000,00	1052928,18	80,68	1052928,18	80,68
				II.2 Wzmacnianie kapitału społecznego i promocja partnerstwa na obszarze LGD	2 041 000	1188719,24	58,24							

Źródło: dane własne LGD.

Budżet do pandemii był wystarczający, jednak obecnie nadal jest spore zainteresowanie ze strony wnioskodawców podjęciem współpracy z LGD. Cel 1 w budżecie, stan na 31. 05. 2021 został zrealizowany na poziomie 81, 56%. Cel 2 natomiast został zrealizowany na poziomie 71, 28%. Powyższe miary wskazują, że LGD nie powinno mieć problemów z realizacją założonych wskaźników przy ustalonych kwotach przeznaczonych na poszczególne cele. Zdaniem badanych przedstawicieli LGD, gdyby w LGD były dodatkowe środki, to nie byłoby problemu z ich wydatkowaniem na cele przewidziane w LSR.

5.3. Działania poza RLKS

Lokalna Grupa Działania Przyjazna Dolina Raby i Czarnej Orawy zrealizowała cztery projekty finansowane poza RLKS. Wszystkie projekty były skierowane do dzieci i młodzieży w obszarze spędzania wolnego czasu oraz zaznajomienia młodego pokolenia z kulturą, tradycją, czy wykształceniem nawyków racjonalnego zagospodarowania wolnego czasu, a także powiększenia wiedzy historycznej młodego pokolenia.

Wszystkie projekty zostały opisane w tabeli poniżej.

Tabela 15 Projekty realizowane przez LGD w ramach środków poza RLKS.

I.p.	Program/ fundusz	Data realizacji działania (rozpoczęcia i zakończenia jeśli dotyczy)	Opis działań	Osiągnięte wskaźniki	Czy działania są kontynuowane po zakończeniu realizacji projektu/działania? W jaki sposób?	Budżet całego projektu/dzi ałania
1.	Fundacja PZU	01.0.2018- 30.09.2018	Dzięki realizacji zadania polegającego na wyjeździe dzieci i młodzieży do Wrocławia i w góry Stołowe uczestnicy mogli zapoznać się z architekturą i kulturą tamtejszego regionu. Dzieci zobaczyły Panoramę Racławicką, muzea, Stare Miasto, Góry Stołowe. Duża ilość dzieci które z nami pojechały nie były nigdy taka daleko od domu, i nie wyjeżdżały na tak zorganizowane wycieczki, dlatego też uważamy iż naszym dużym sukcesem jest to że pokazaliśmy dzieciom ze wsi trochę naszej kultury i piękna krajobrazu. Prawdopodobnie dzieci te gdyby nie organizacja wycieczki nie miały by okazji w najbliższym czasie zobaczyć Wrocławia i innych odwiedzonych przez nas miejsc.	Głównym celem projektu jest wykształcenie w dzieciach i młodzieży modelu twórczego spędzania wolnego czasu oraz zaznajomienie młodego pokolenia z naszą kulturą i spuścizną narodową.	Nie	14 200,00 zł
2.	Fundacja PZU	01.09.2020- 30.10.2020	Głównym celem projektu który chcemy zrealizować jest, ukazanie dzieciom i młodzieży jak piękna jest	Dzięki realizacji zadania możliwe będzie	nie	17 255,00 zł

			<p>nasza stolica, chcemy aby dzieci zapoznały się z naszą kulturą i historią nie tylko po przez monitor komputera ale obcując z nią na żywo. Program: 1-dzień wyjazd z Raby Wyżnej o 5.30. Przyjazd do Warszawy - Zwiedzanie Sejmu, Centrum Nauki Kopernik Stadion Narodowy , Obiadokolacja 2 dzień</p> <p>Śniadanie i zwiedzanie - Muzeum Powstania Warszawskiego Zamek Królewski, Star Miasto, Łazienki.</p>	<p>:Wysztalcenie nawyków racjonalnego zagospodarowania wolnego czasu, Budowanie wspólnoty rówieśniczej ,Silna motywacja do działań twórczych, Powiększenie wiedzy o otaczającym nas świecie, naszej kultury, Umożliwienie wyjazdu dzieciom z biedniejszych rodzin</p>		
3.	Pożytek Publiczny Gmina Raba Wyżna	01.04.2018-31.10.2018	<p>Zadanie polega na wyjeździe dzieci i młodzieży z terenu Gminy Raba Wyżna do Kopalni soli w Wieliczce w Krakowie: Zadanie obejmuje wyjazd do Krakowa autokarem oraz bilety wstępu do kopalni dla 50 osób.</p>	<p>Wysztalcenie nawyków racjonalnego zagospodarowania wolnego czasu Budowanie wspólnoty rówieśniczej Silna motywacja do działań twórczych Powiększenie wiedzy o otaczającym nas świecie</p>	nie	2 285,00 zł
4.	Pożytek Publiczny Gmina Raba Wyżna	01.06.2019-31.10.2019	<p>Zadanie polega na wyjeździe dzieci i młodzieży z terenu Gminy Raba Wyżna do Muzeum w Sukiennicach oraz do Historylandu w Krakowie: Zadanie obejmuje wyjazd do Krakowa autokarem oraz bilety wstępu do muzeum i Historylandu dla 50 dzieci i młodzieży</p>	<p>Wysztalcenie nawyków racjonalnego zagospodarowania wolnego czasu Budowanie wspólnoty rówieśniczej Silna motywacja do działań twórczych Powiększenie wiedzy historycznej</p>	nie	4 900,00 zł

Źródło: dane własne LGD.

5.4 Działalność Biura LGD

W biurze LGD pracują obecnie cztery osoby. Na przestrzeni ostatnich lat występowała rotacja pracowników. Jednak nie było dużych zmian i obecnie jest stały zespół. Praca w Biurze układa się bardzo dobrze zarówno pomiędzy pracownikami, jak i przedstawicielami organów LGD. W czasie pandemii Biuro pracowało zdalnie. Należy podkreślić, iż niezależnie od tego, zawsze przynajmniej jeden pracownik dyżurował w biurze. Pandemia pokazała, iż można pracować zdalnie i nie wpływa to na jakość pracy. Należy podkreślić, iż okres najbardziej intensywnej pracy dla pracowników biura, to czas naborów, podczas którego muszą oni wywiązywać się ze swoich obowiązków codziennych, a dodatkowo pracować nad obsługą procedur i interesariuszy naboru.

Szkolenia zarówno dla pracowników, jak i Zarządu i Rady odbywały się regularnie i było ich wiele. W opinii pracowników Biura zawsze jest potrzeba kolejnych szkoleń.

Tabela 16 Szkolenia pracowników LGD w okresie od 1.01.2016 do 31.05.2021.

Data szkolenia	Temat szkolenia	Wykonawca szkolenia	Liczba przeszkolonych pracowników LGD
30.09.2016	Szkolenie z zakresu procedur oceny oraz wyboru projektów do finansowania w ramach Lokalnej Strategii Rozwoju kierowanej przez Lokalną Społeczność	Kancelaria Adwokacka Katarzyna Gajowiec-Kowaczewska	3
17.10.2016	Zasady wypełniania dokumentacji aplikacyjnej i rozliczeniowej w ramach poddziałania „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność”	Małgorzata Piątek	3
07.11.2016	Szkolenie z zasad monitoringu i ewaluacji LGD i LSR	Agnieszka Słowik	3
10.11.2016	Przygotowanie członków Rady i pracowników Biura LGD do sprawnego wdrażania Lokalnej Strategii Rozwoju kierowanej przez Lokalną Społeczność	Marta Starmach	3
05.12.2016	Szkolenia z zakresu tworzenia, realizacji i zarządzania projektami.	AFI BIZNES Joanna Filas	4
12.12.2016	Szkolenia z zakresu tworzenia, realizacji i zarządzania projektami.	AFI BIZNES Joanna Filas	4
16.03.2017	Przygotowanie członków Rady i pracowników Biura LGD do sprawnego wdrażania Lokalnej Strategii Rozwoju kierowanej przez Lokalną Społeczność	Marta Starmach	4
07.03.2017	Podniesienie kompetencji, w tym praktycznych umiejętności w zakresie prowadzenia przez LG doradztwa dla wnioskodawców i skutecznej komunikacji ze społecznością lokalną, a także wypracowanie skutecznych metod komunikacji ze społecznością lokalną dla wzmocnienia roli LGD w środowisku lokalnym.	Leszek Leśniak Katarzyna Jaróga	3
13.04.2017	Szkolenia z zakresu tworzenia, realizacji i zarządzania projektami.	Marta Starmach	4
24.05.2017	Przygotowanie członków Rady i pracowników Biura LGD do sprawnego wdrażania Lokalnej Strategii Rozwoju kierowanej przez Lokalną Społeczność	Agnieszka Słowik	4
01-02.06.2017	Podniesienie kompetencji w zakresie prowadzenia przez LGD monitoringu i ewaluacji	Forum Aktywizacji Obszarów Wiejskich	2

03.07.2017	Szkolenie z zasad monitoringu i ewaluacji LGD i LSR	Sylwia Krauzowicz	2
20.12.2017	Szkolenia z zakresu tworzenia, realizacji i zarządzania projektami.	Marta Starmach	4
21.12.2017	Szkolenie z zakresu procedur oceny oraz wyboru projektów do finansowania w ramach Lokalnej Strategii Rozwoju kierowanej przez Lokalna Społeczność	Marta Starmach	2
09.02.2018	Szkolenie z zakresu procedur oceny oraz wyboru projektów do finansowania w ramach Lokalnej Strategii Rozwoju kierowanej przez Lokalna Społeczność	Karolina Żelazny	2
23.03.2018	Przygotowanie członków Rady i pracowników Biura LGD do sprawnego wdrażania Lokalnej Strategii Rozwoju kierowanej przez Lokalna Społeczność	Sylwia Krauzowicz	3
15.06.2018	Przygotowanie członków Rady i pracowników Biura LGD do sprawnego wdrażania Lokalnej Strategii Rozwoju kierowanej przez Lokalna Społeczność	Karolina Żelazny	2
23.07.2018	Zasady wypełniania dokumentacji aplikacyjnej i rozliczeniowej w ramach poddziałania „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność”	Sylwia Krauzowicz	3
23.08.2018	Szkolenie z zakresu ochrony danych osobowych	Dominik Gacek	4
27.09.2018	Szkolenie z zasad monitoringu i ewaluacji LGD i LSR	Sylwia Krauzowicz	3
11-12.10.2018	Szkolenia z zakresu rozwoju umiejętności interpersonalnych (w zakresie prowadzenia spotkań z mieszkańcami, doradztwo)	Fundacja Inicjatyw Obywatelskich	3
21.11.2018	Szkolenia z zakresu tworzenia, realizacji i zarządzania projektami.	AFI BIZNES Joanna Filas	3
26.11.2018	Szkolenia z zakresu tworzenia, realizacji i zarządzania projektami.	AFI BIZNES Joanna Filas	3
21.01.2019	Przygotowanie członków Rady i pracowników Biura LGD do sprawnego wdrażania Lokalnej Strategii Rozwoju kierowanej przez Lokalna Społeczność	Sylwia Krauzowicz	2
11.03.2019	Szkolenia z zakresu tworzenia, realizacji i zarządzania projektami.	AFI BIZNES Joanna Filas	2
14.03.2019	Szkolenia z zakresu tworzenia, realizacji i zarządzania projektami.	AFI BIZNES Joanna Filas	2
13.05.2019	Szkolenie z zakresu procedur oceny oraz wyboru projektów do finansowania w ramach Lokalnej Strategii Rozwoju kierowanej przez Lokalna Społeczność	Sylwia Krauzowicz	2
30.01.2020	Szkolenie z zakresu procedur oceny oraz wyboru projektów do finansowania w ramach Lokalnej Strategii Rozwoju kierowanej przez Lokalna Społeczność	AFI BIZNES Joanna Filas	3
29.04.2020	Przygotowanie członków Rady i pracowników Biura LGD do sprawnego wdrażania Lokalnej Strategii Rozwoju kierowanej przez Lokalna Społeczność	Sylwia Krauzowicz	3
18.05.2020	Szkolenia z zakresu tworzenia, realizacji i zarządzania projektami.	AFI BIZNES Joanna Filas	3
19.05.2020	Szkolenia z zakresu tworzenia, realizacji i zarządzania projektami.	AFI BIZNES Joanna Filas	3

Źródło: dane własne LGD.

Tabela 17 Szkolenia członków organów LGD w okresie od 1.01.2016 do 31.05.2021.

Data szkolenia	Temat szkolenia	Wykonawca szkolenia	Liczba przeszkolonych członków zarządu	Liczba przeszkolonych członków rady
30.09.2016	Szkolenie z zakresu procedur oceny oraz wyboru projektów do finansowania w ramach Lokalnej Strategii Rozwoju kierowanej przez Lokalna Społeczność	Kancelaria Adwokacka Katarzyna Gajowiec-Kowaczewska	4	11

05.12.2016	Szkolenia z zakresu tworzenia, realizacji i zarządzania projektami.	AFI BIZNES	1	-
12.12.2016	Szkolenia z zakresu tworzenia, realizacji i zarządzania projektami.	AFI BIZNES	1	4
13.04.2017	Szkolenia z zakresu tworzenia, realizacji i zarządzania projektami.	Marta Starmach	1	6
24.05.2017	Przygotowanie członków Rady i pracowników Biura LGD do sprawnego wdrażania Lokalnej Strategii Rozwoju kierowanej przez Lokalna Społeczność	Agnieszka Słowik	1	-
20.12.2017	Szkolenia z zakresu tworzenia, realizacji i zarządzania projektami.	Marta Starmach	1	-
21.12.2017	Szkolenie z zakresu procedur oceny oraz wyboru projektów do finansowania w ramach Lokalnej Strategii Rozwoju kierowanej przez Lokalna Społeczność	Marta Starmach	1	4
09.02.2018	Szkolenie z zakresu procedur oceny oraz wyboru projektów do finansowania w ramach Lokalnej Strategii Rozwoju kierowanej przez Lokalna Społeczność	Karolina Żelazny	1	0
23.08.2018	Szkolenie z zakresu ochrony danych osobowych	Dominik Gacek	1	1
27.09.2018	Szkolenie z zasad monitoringu i ewaluacji LGD i LSR	Sylwia Krauzowicz	1	1
21.11.2018	Szkolenia z zakresu tworzenia, realizacji i zarządzania projektami.	AFI BIZNES Joanna Filas	1	1
26.11.2018	Szkolenia z zakresu tworzenia, realizacji i zarządzania projektami.	AFI BIZNES Joanna Filas	1	4
21.01.2019	Przygotowanie członków Rady i pracowników Biura LGD do sprawnego wdrażania Lokalnej Strategii Rozwoju kierowanej przez Lokalna Społeczność	Sylwia Krauzowicz	1	-
11.03.2019	Szkolenia z zakresu tworzenia, realizacji i zarządzania projektami.	AFI BIZNES Joanna Filas	1	-
14.03.2019	Szkolenia z zakresu tworzenia, realizacji i zarządzania projektami.	AFI BIZNES Joanna Filas	1	7
13.05.2019	Szkolenie z zakresu procedur oceny oraz wyboru projektów do finansowania w ramach Lokalnej Strategii Rozwoju kierowanej przez Lokalna Społeczność	Sylwia Krauzowicz	1	4
30.01.2020	Szkolenie z zakresu procedur oceny oraz wyboru projektów do finansowania w ramach Lokalnej Strategii Rozwoju kierowanej przez Lokalna Społeczność	AFI BIZNES Joanna Filas	1	-
29.04.2020	Przygotowanie członków Rady i pracowników Biura LGD do sprawnego wdrażania Lokalnej Strategii Rozwoju kierowanej przez Lokalna Społeczność	Sylwia Krauzowicz	1	-
18.05.2020	Szkolenia z zakresu tworzenia, realizacji i zarządzania projektami.	AFI BIZNES Joanna Filas	1	
19.05.2020	Szkolenia z zakresu tworzenia, realizacji i zarządzania projektami.	AFI BIZNES Joanna Filas	1	

Źródło: dane własne LGD.

Analizując tabele opisujące zakres szkoleń w których udział brali pracownicy biura a także przedstawiciele Zarządu i Rady LGD, należy stwierdzić, że ich zakres był bardzo szeroki, a same wydarzenia cieszyły się sporym zainteresowaniem. Szkolenia dotyczyły różnych

aspektów funkcjonowania Stowarzyszenia jako takiego, ale również kwestii specyficznych dla lokalnych grup działania. Dodatkowo, warto zauważyć, że wśród szkoleń znalazły się też takie, które miały wzmocnić kadrę LGD w zakresie nie tyle merytorycznym, a kompetencji miękkich.

Realizacja planu komunikacji

Plan komunikacji zmieniał się i był dostosowywany do potrzeb. Należy podkreślić, iż LGD wykorzystuje różne narzędzia, tak aby dotrzeć do jak największej grupy odbiorców. Plan komunikacji realizowany był w każdym roku, i było dużo zrealizowanych działań w tym zakresie. Należy podkreślić, iż pandemia wpłynęła na realizację spotkań w taki sposób, że należało podczas ich organizacji uwzględnić wszelkie zasady zachowania ostrożności sanitarnej. W pozostałych przypadkach nie było problemów z realizacją planu komunikacji.

Tabela 18 Realizacja planu komunikacji.

Działanie komunikacyjne	Nazwa wskaźnika	Docelowa wartość wskaźnika rocznie	Wartość wskaźnika osiągnięta na dzień:					
			31.12. 2016	31.12. 2017	31.12. 2018	31.12. 2019	31.12. 2020	31.05. 2021
Kampania informacyjna nt. głównych założeń LSR na lata 2014-2020	Informacja na stronie internetowej LGD, gmin, GOK i w mediach społecznościowych	2	2	2	2	2	2	2
	Rozsyłanie maili do potencjalnych beneficjentów	100	111	111	111	111	111	111
	Przekazanie informacji do mediów	5	5	5	5	5	5	5
	Wysłanie listów do parafii i instytucji takich jak sołtysi	20	27	27	27	27	27	27
	Ogłoszenia i artykuły na portalach społecznościowych	1	1	1	1	1	1	1
Kampania informacyjna nt. zasad oceniania i wyboru operacji przez LGD, a także planowanych oraz dokonanych zmianach w kryteriach oraz LSR	Informacja na stronie internetowej i w mediach społecznościowych	1	1	1	1	1	1	1
	Rozsyłanie maili do potencjalnych beneficjentów	100	111	111	111	111	111	111
	Przekazanie informacji do mediów	5	5	5	5	5	5	5
	Konsultacje wszystkich gminach	5	5	5	5	5	5	5
	Ulotka informacyjna	100	1000	100	100	100	100	100
Spotkania konsultacyjno-doradcze	Przyjęcie około 55 osób w punkcie konsultacyjnym w biurze LGD	55	94	196	246	310	365	376
	Organizacja 5 spotkań szkoleniowych	5	5	15	20	25	30	35

	Dyżury doradcze konsultacje wniosków itp. (w ramach pracy biura)	6	6	18	24	30	36	42
	Dyżury doradcze członków zarządu	5	5	15	20	20	20	20
	Prezentacja na stronie internetowej LGD -1 szt.	1	1	3	5	7	9	10
Kampania aktywizująca i motywująca do realizacji swoich pomysłów w ramach LSR	Informacja na stronie internetowej i w mediach społecznościowych- aktualizacja	1	1	3	9	12	14	15
	Rozsyłanie maili do potencjalnych beneficjentów	20-200 szt.	111	326	1020	1113	1183	1228
	Przekazanie informacji do mediów	3	5	15	37	50	56	59
	Wysyłanie listów do parafii i instytucji	20	20	74	74	74	74	74
	Ulotka.	100	1000	3000	3600	3900	4100	4200
	Informacje na stronach internetowych gmin z obszaru LGD	5	0	0	30	40	55	60
	Ogłoszenia, artykuły na portalach społecznościowych – 1 szt.	1	1	3	9	12	14	15
Badanie satysfakcji wnioskodawców LGD dot., jakości pomocy świadczonej przez LGD na etapie przygotowywania wniosków o przyznanie pomocy	badanie opinii publicznej metodą CAWI (oczekiwana grupa badawcza około 50 osób)	50	0	0	50	50	100	100
	Ocena działań doradczych LGD	1	0	0	1	1	2	2
Kampania informacyjna dotycząca realizowanych projektów	Informacja na stronie internetowej i w mediach społecznościowych i w portalach informacyjnych - aktualizacja	1	0	0	0	0	1	1
	Wydanie publikacji podsumowujące wdrażanie LSR	1	0	0	0	0	1	1

Źródło: dane własne LGD.

Doradztwo w biurze LGD ma niewątpliwie duże znaczenie dla osiągnięcia wskaźników. Zdecydowanie największym powodzeniem cieszy się doradztwo indywidualne w biurze. Analizując tabelę poniżej, należy zwrócić uwagę, iż w ostatnich latach wzrosła liczba porad doradztwa telefonicznego i mailowego.

Oczywiście, doradztwo przed naborami jest szczególnie istotne i cieszy się dużym zainteresowaniem potencjalnych beneficjentów.

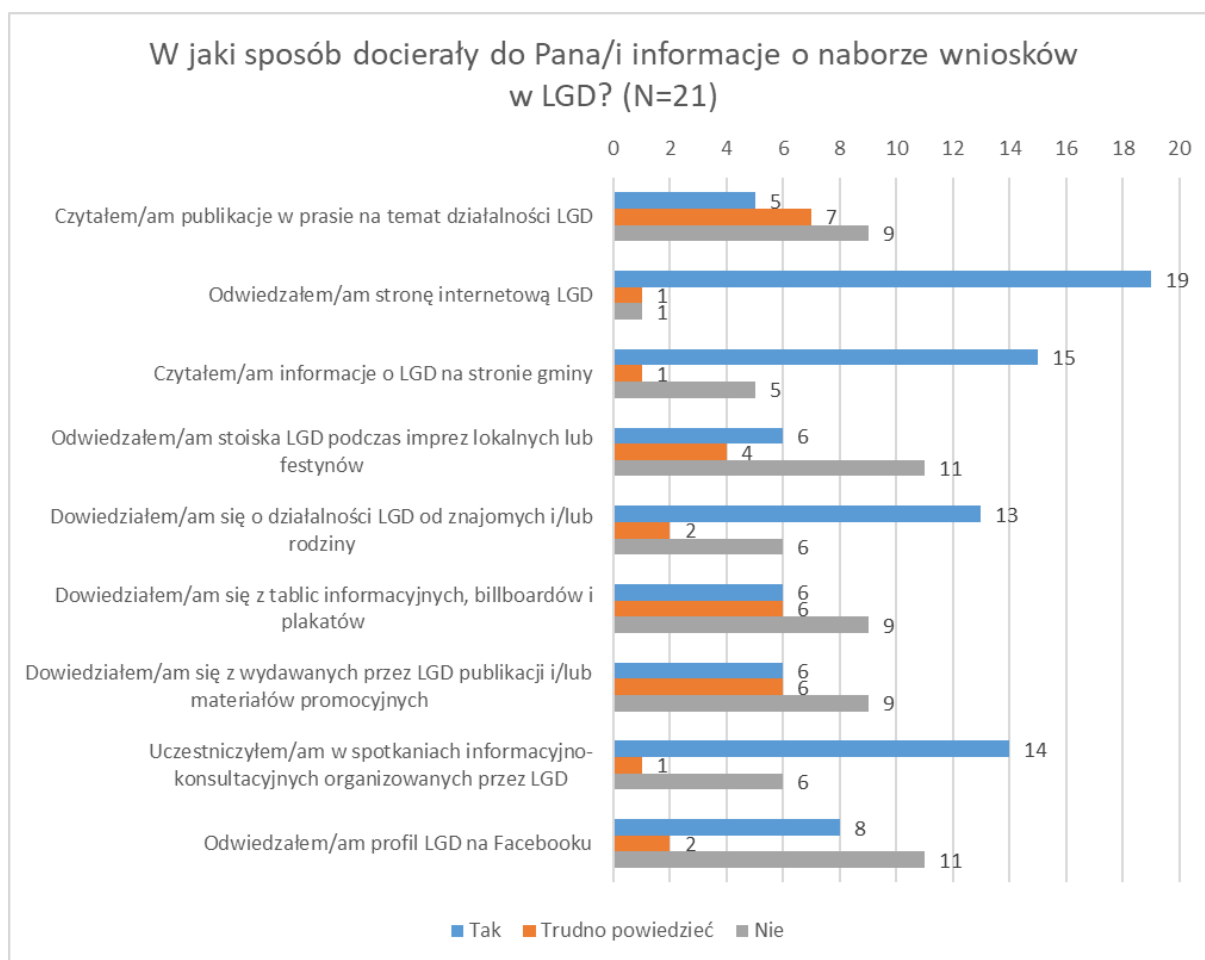
Tabela 19 Doradztwo w Biurze LGD. Dane na dzień.

	Doradztwo w Biurze LGD. Dane na dzień.					
	31.12.2016	31.12.2017	31.12.2018	31.12.2019	31.12.2020	31.05.2021
Liczba podmiotów, którym udzielono indywidualnego doradztwa w biurze	94	102	50	55	55	11
Liczba podmiotów, którym udzielono indywidualnego doradztwa udzielonych telefonicznie	0	0	32	15	19	19
Liczba podmiotów, którym udzielono indywidualnego doradztwa mailowo/ przez Internet	0	0	8	10	22	22
Liczba podmiotów, którym udzielono indywidualnego doradztwa (suma wierszy powyżej)	94	102	90	80	96	52

Źródło: dane własne LGD.

Na podstawie przeprowadzonych badań ilościowych (21) na obszarze LGD Przyjazna Dolina Raby i Czarnej Orawy wśród beneficjentów, należy zauważyć, iż najlepszą formą pozyskiwania informacji jest strona LGD oraz strona UG. Drugą istotną formą był udział w spotkaniach informacyjno-konsultacyjnych organizowanych przez LGD. W dalszej kolejności wnioskodawcy wskazywali też jako źródło rodzinę i znajomych. Najwięcej wskazań na „nie”, było dla stoiska LGD podczas imprez lokalnych lub festynów.

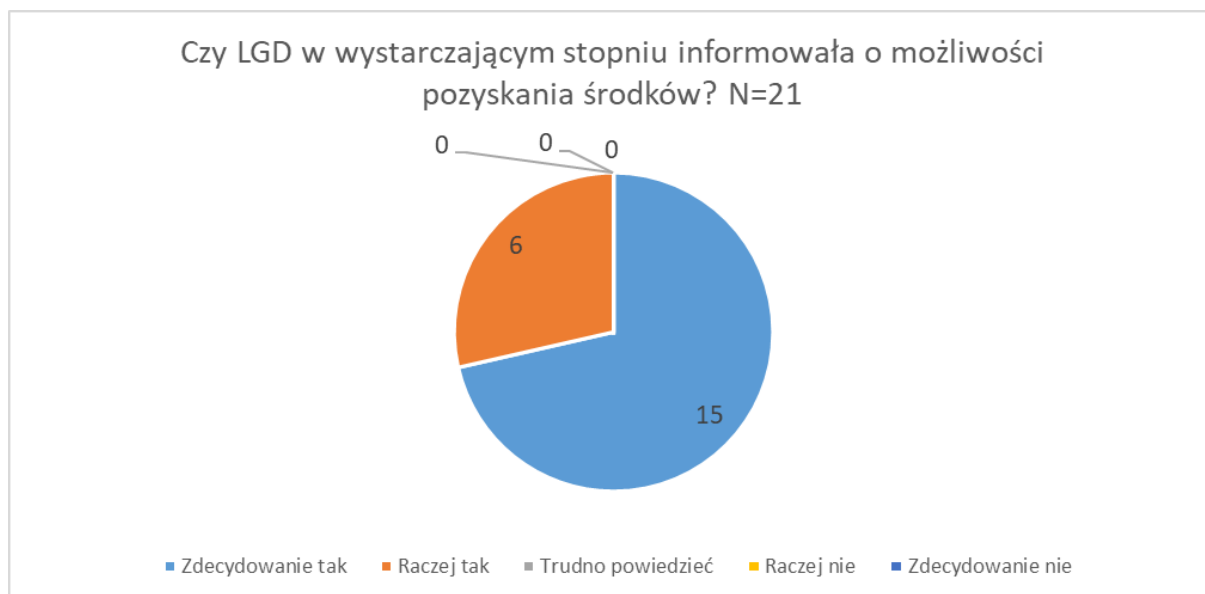
Wykres 5 W jaki sposób docierały do Pana/i informacje o naborze wniosków w LGD?

Źródło: badania własne.

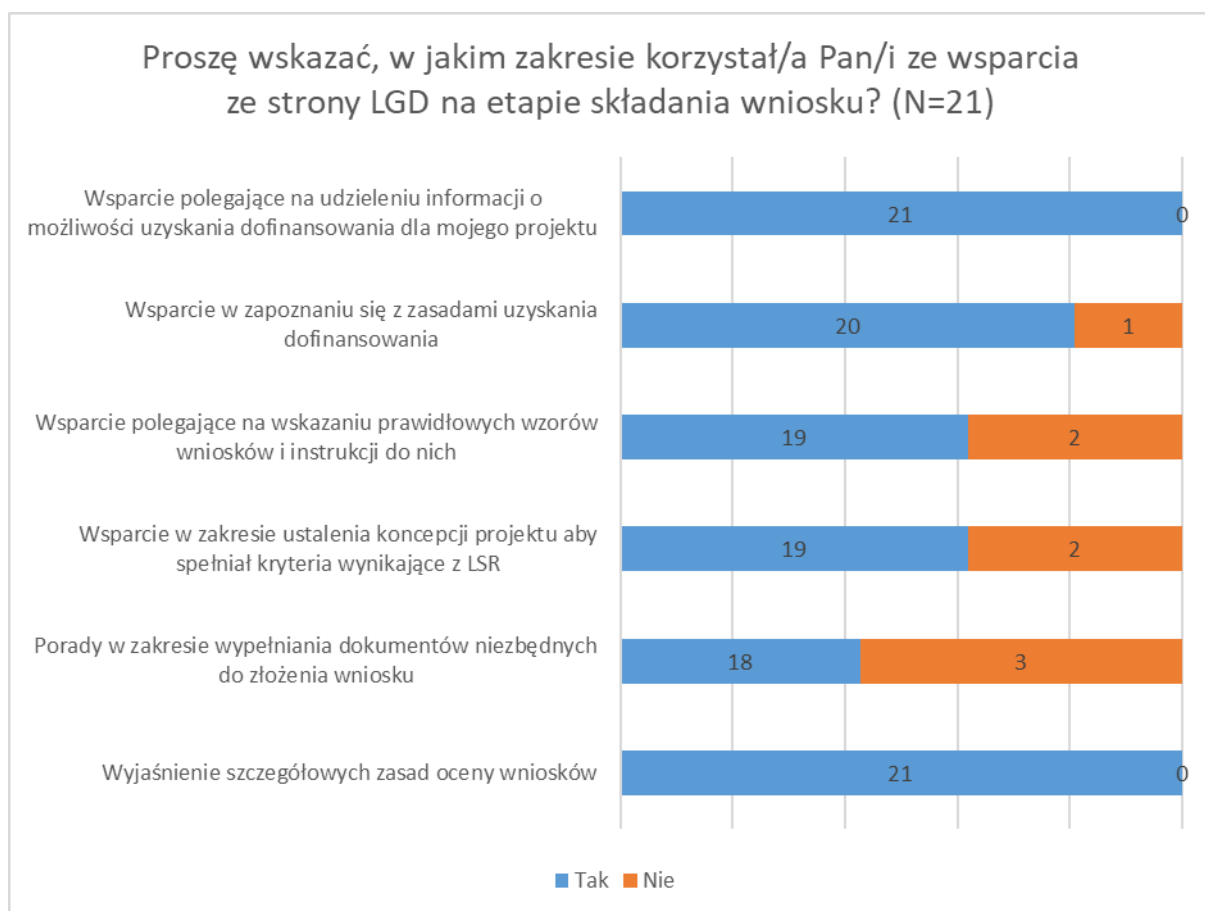
W odpowiedzi na pytanie, czy LGD w wystarczającym stopniu informowało o możliwości pozyskania środków, wszyscy respondenci wskazali, że tak. Należy zatem podkreślić, iż respondenci bardzo dobrze ocenili działalność informacyjną LGD.

Wykres 6 Czy LGD w wystarczającym stopniu informowała o możliwości pozyskania środków?

Źródło: badania własne.

Wykres 7 Proszę wskazać, w jakim zakresie korzystał/a Pan/i ze wsparcia ze strony LGD na etapie składania wniosku?

Źródło: badania własne.

W odpowiedzi na pytanie dotyczące w jakim zakresie beneficjenci korzystali ze wsparcia ze strony LGD na etapie składania wniosków, w każdym z etapów odpowiedzi były zdecydowanie na twierdzące i znacząco przeważały. Wszyscy wnioskodawcy skorzystali z pomocy w zakresie udzielania informacji o możliwości uzyskania dofinansowania dla projektu, oraz w zakresie zasad oceny wniosków. Zdecydowana przewaga odpowiedzi twierdzących, we wszystkich obszarach wskazuje na istotną rolę pracowników Biura LGD, którzy mieli swoje przełożenie na dobrze wypełnione wnioski.

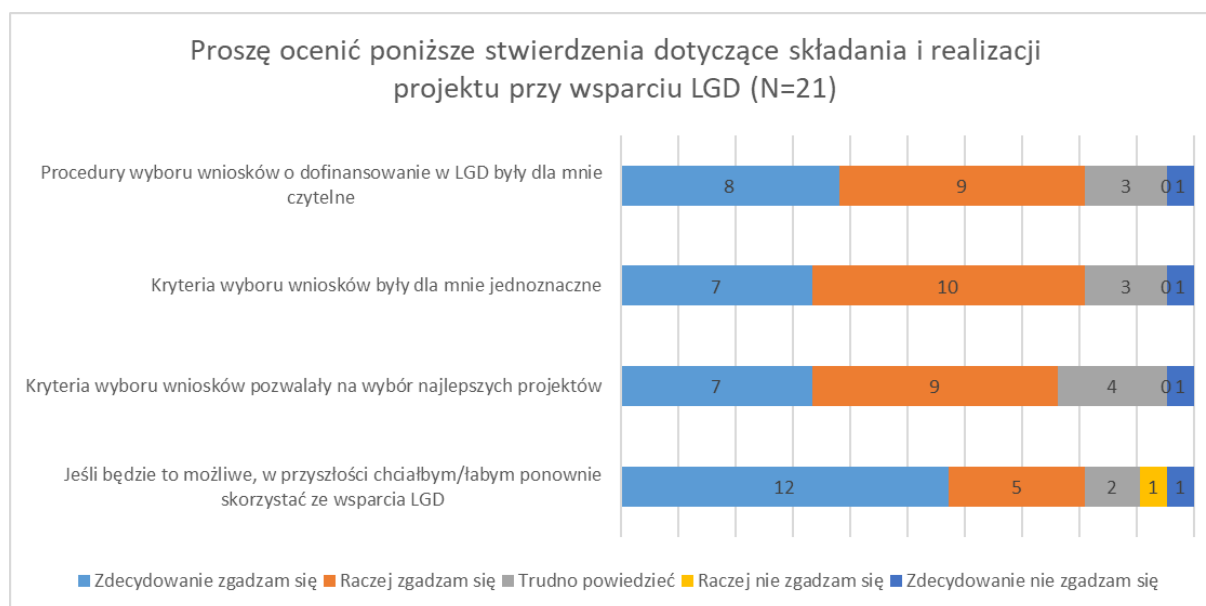
Tabela 20 Ocena wsparcia udzielonego beneficjentowi przez LGD na różnych etapach prowadzenia operacji.

Ocena wsparcia udzielonego beneficjentowi przez LGD na różnych etapach prowadzenia operacji								
		Zdecydowanie zgadzam się	Raczej zgadzam się	Trudno powiedzieć	Raczej się nie zgadzam	Zdecydowanie się nie zgadzam	Nie korzystałem/am ze wsparcia na tym etapie	N
Etap składania wniosku	Zakres udzielonych porad spełnił moje oczekiwania	16	4	0	1	0	0	21
	Udzielone porady były przydatne	17	3	0	1	0	0	21
	Przygotowanie merytoryczne doradcy/ców z LGD było odpowiednie	18	1	1	1	0	0	21
Etap realizacji operacji	Zakres udzielonych porad spełnił moje oczekiwania	16	4	0	0	0	1	21
	Udzielone porady były przydatne	16	4	0	0	0	1	21
	Przygotowanie merytoryczne doradcy/ców z LGD było odpowiednie	17	3	0	0	0	1	21
Etap rozliczania operacji	Zakres udzielonych porad spełnił moje oczekiwania	14	6	0	0	0	1	21
	Udzielone porady były przydatne	15	5	0	0	0	1	21
	Przygotowanie merytoryczne doradcy/ców z LGD było odpowiednie	16	4	0	0	0	1	21

Źródło: badania własne.

W odniesieniu do oceny wsparcia udzielonego beneficjentom przez LGD, należy wskazać, iż na każdym z etapów, zaczynając od składania wniosku, poprzez etap realizacji operacji, oraz etap rozliczania operacji beneficjenci bardzo dobrze ocenili działalność LGD. Najwięcej wskazań było do odpowiedzi: zdecydowanie zgadzam się, oraz raczej zgadzam się. Pojedyncze osoby wskazały, iż nie korzystały z pomocy.

Tabela 21 Proszę ocenić poniższe stwierdzenia dotyczące składania i realizacji projektu przy wsparciu LGD.

Źródło: badania własne.

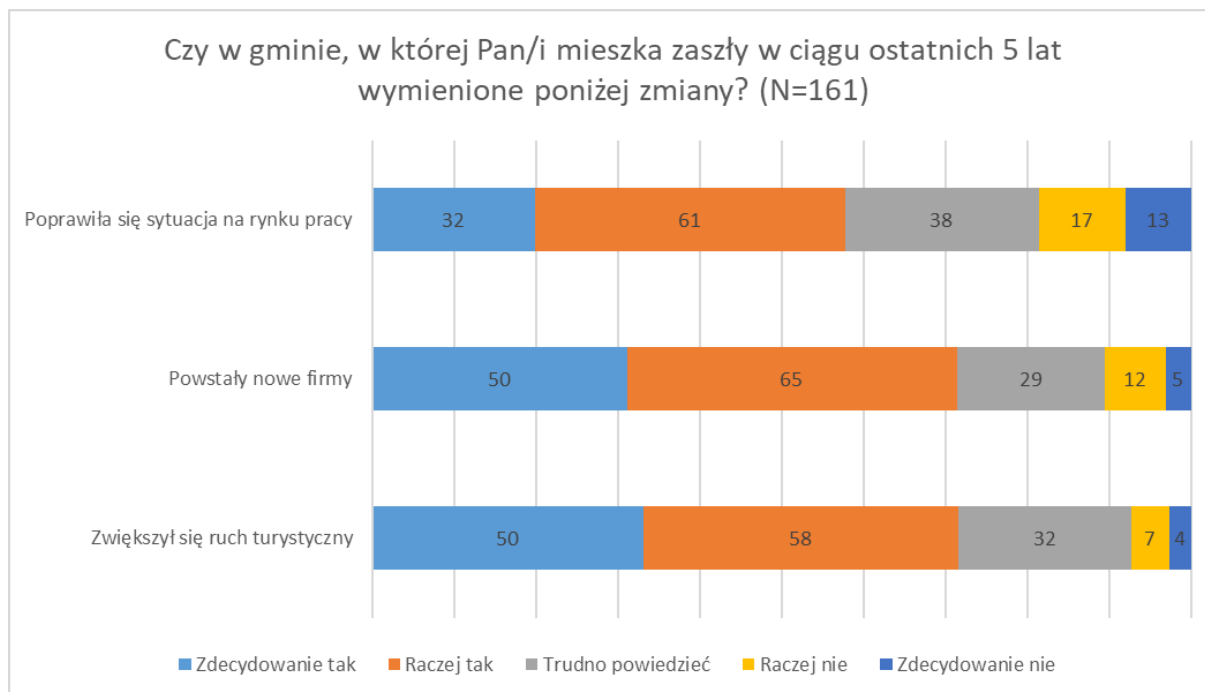
Analizując zakres działań w obszarze składania i realizacji projektów przez beneficjentów, okazuje się, iż procedury dotyczące wyboru wniosków o dofinansowanie w LGD były jasne i tylko w niewielkim stopniu padły odpowiedzi, że trudno powiedzieć, czy też zdecydowanie się nie zgadzam. Taka sama sytuacja miała miejsce także w przypadku kryteriów wyboru wniosków. Pozytywnym jest fakt, iż aż 17 (12+5) respondentów wskazało, że w przyszłości chcieliby ponownie skorzystać ze wsparcia LGD. Zatem działalność LGD w tym obszarze została doceniona przez beneficjentów i jest potrzeba jej kontynuacji w nowym okresie.

5.5. Zmiany na obszarze objętym LSR w ocenie członków lokalnej społeczności

Badania ankietowe, które zostały przeprowadzone wśród mieszkańców, pozwoliły na udzielenie odpowiedzi w kontekście zmian na obszarze objętym LSR Przyjazna Dolina Raby i Czarnej Orawy. W badaniu wzięło udział 161 osób.

Na pytanie, czy w gminie, w której respondent mieszka zaszły zmiany na rynku pracy w ciągu ostatnich 5 lat, najwięcej wskazań (115) na tak, było w odniesieniu do powstania nowych firm. Aż 108 dostrzegło zwiększenie się ruchu w turystyce. Najmniejszy odsetek badanych zauważył poprawę sytuacji na rynku pracy.

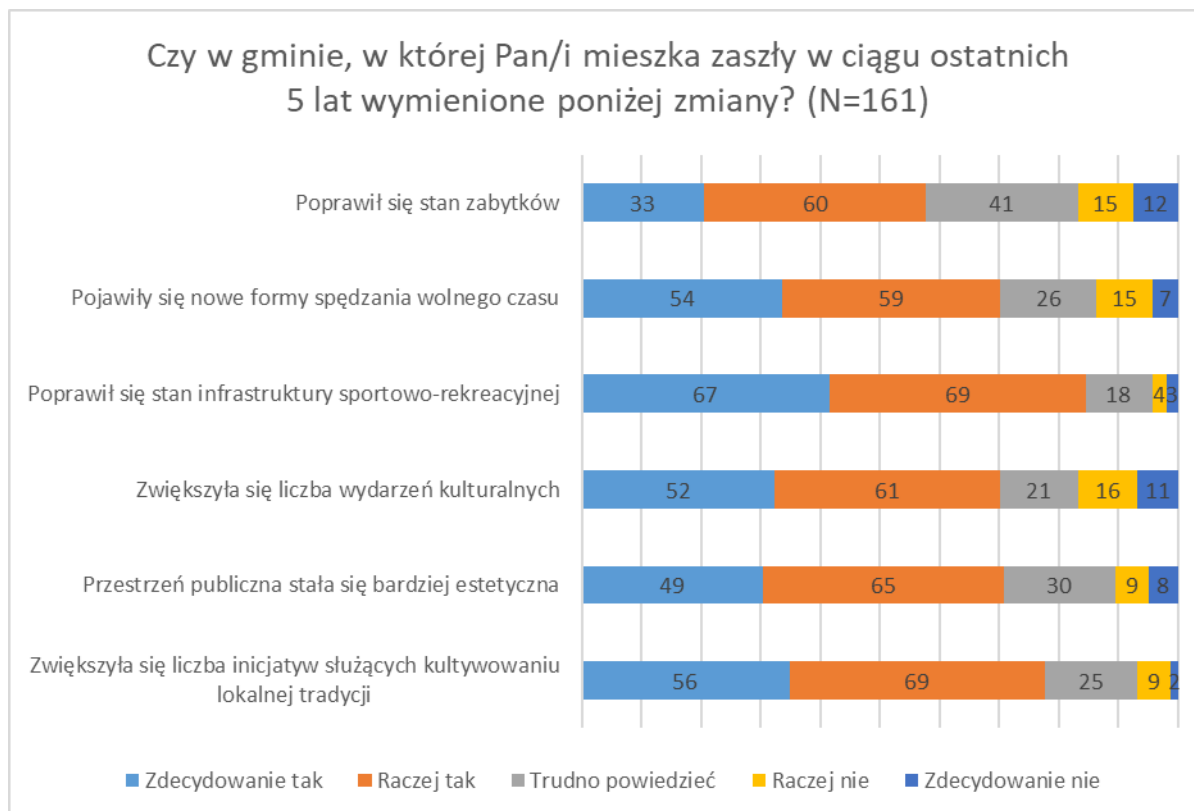
Wykres 8 Czy w gminie, w której Pan/i mieszka zaszły w ciągu ostatnich 5 lat zmiany w zakresie rynku pracy?

Źródło: badania własne.

Pozytywnym jest fakt, iż mieszkańcy poszczególnych gmin dostrzegają zmiany, jakie zaszły na ich terenie w ciągu ostatnich 5 lat. Zdecydowanie tak, czy raczej tak, to najczęściej wybierane odpowiedzi w odniesieniu do poprawy stanu infrastruktury sportowo-rekreacyjnej, czy też liczby inicjatyw służących kultywowaniu lokalnej tradycji. Należy także podkreślić, iż mieszkańcy dostrzegają, że zwiększyła się liczba wydarzeń kulturalnych. Można zatem wnioskować, iż biorą oni udział w takich wydarzeniach. Należy podkreślić, że w przypadku dotyczącym stanu zabytków respondenci (41) nie byli w stanie udzielić jasnej odpowiedzi.

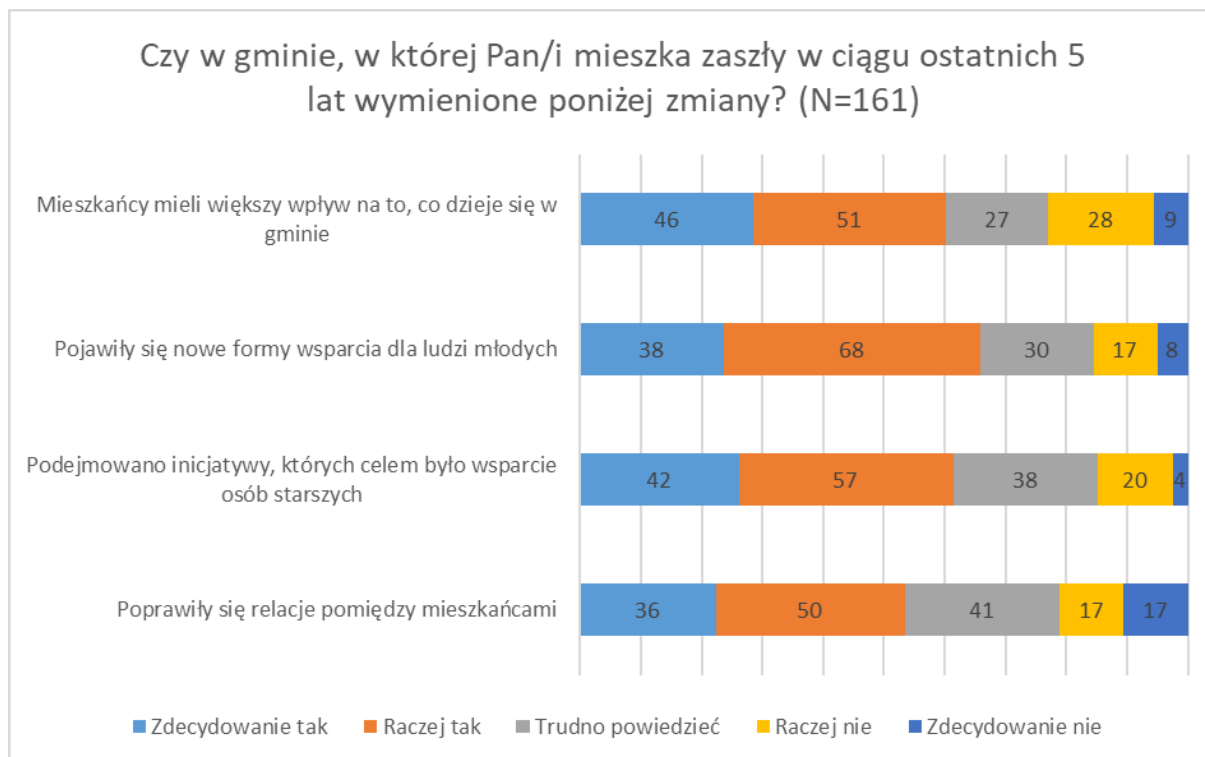
Wykres 9 Czy w gminie, w której Pan/i mieszka zaszły w ciągu ostatnich 5 lat zmiany w zakresie dziedzictwa kulturowego i oferty spędzania czasu wolnego?

Źródło: badania własne.

Analizując wykres dotyczący zmian w zakresie aktywności mieszkańców na danym obszarze w ostatnich 5 latach, najwięcej pozytywnych odpowiedzi dotyczyło form wsparcia dla młodych ludzi. Badani, dostrzegli też inicjatywy dotyczące osób starszych. Natomiast najslabiej ocenili stan relacji między mieszkańcami. Zatem w nowym okresie należałoby realizować więcej projektów w obszarze aktywizacji lokalnego społeczeństwa.

Wykres 10 Czy w gminie, w której Pan/i mieszka zaszły w ciągu ostatnich 5 lat zmiany w zakresie aktywności mieszkańców?

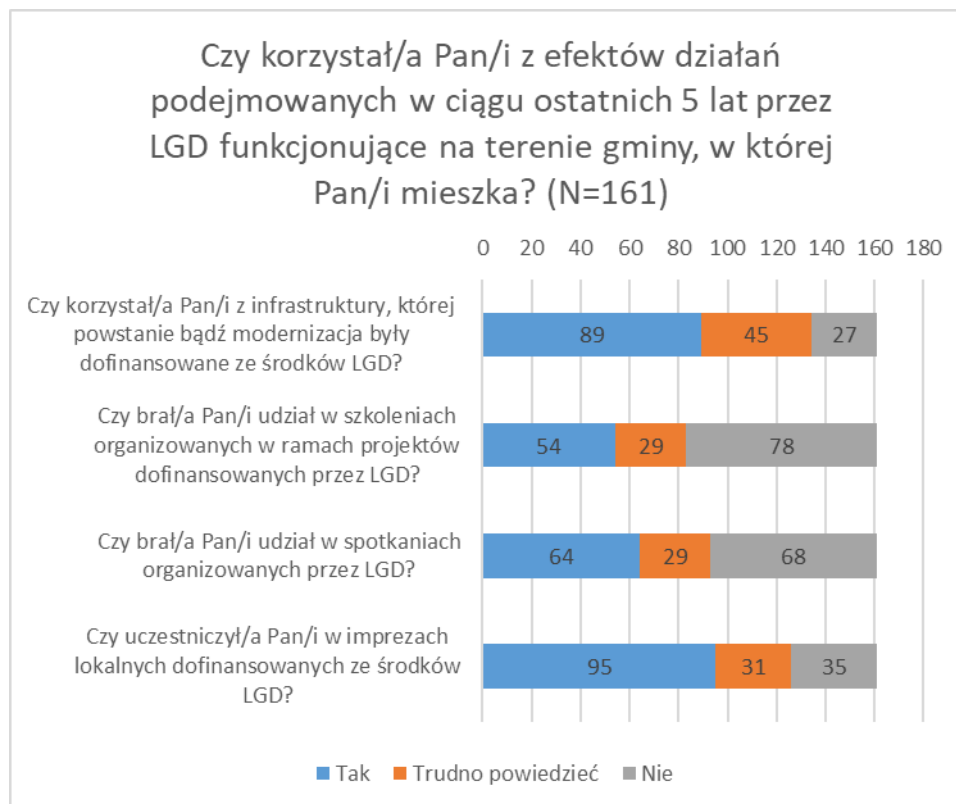

Źródło: badania własne.

W odpowiedzi na pytanie, czy mieszkańcy korzystali z efektów działań podejmowanych w ciągu ostatnich 5 lat przez LGD, najwięcej respondentów wskazało, że uczestniczyli w imprezach lokalnych dofinansowanych ze środków LGD. W dalszej kolejności wskazali iż korzystali z infrastruktury, która była dofinansowana ze środków LGD. Najmniej odpowiedzi wskazywali na udział w szkoleniach organizowanych w ramach projektów dofinansowanych przez LGD.

Należy zatem podkreślić, iż mieszkańcy dostrzegają pozytywną rolę LGD na tym obszarze. Fakt, iż są świadomi, działań realizowanych przez LGD, stanowi o dobrej rozpoznawalności LGD na obszarze jej działalności.

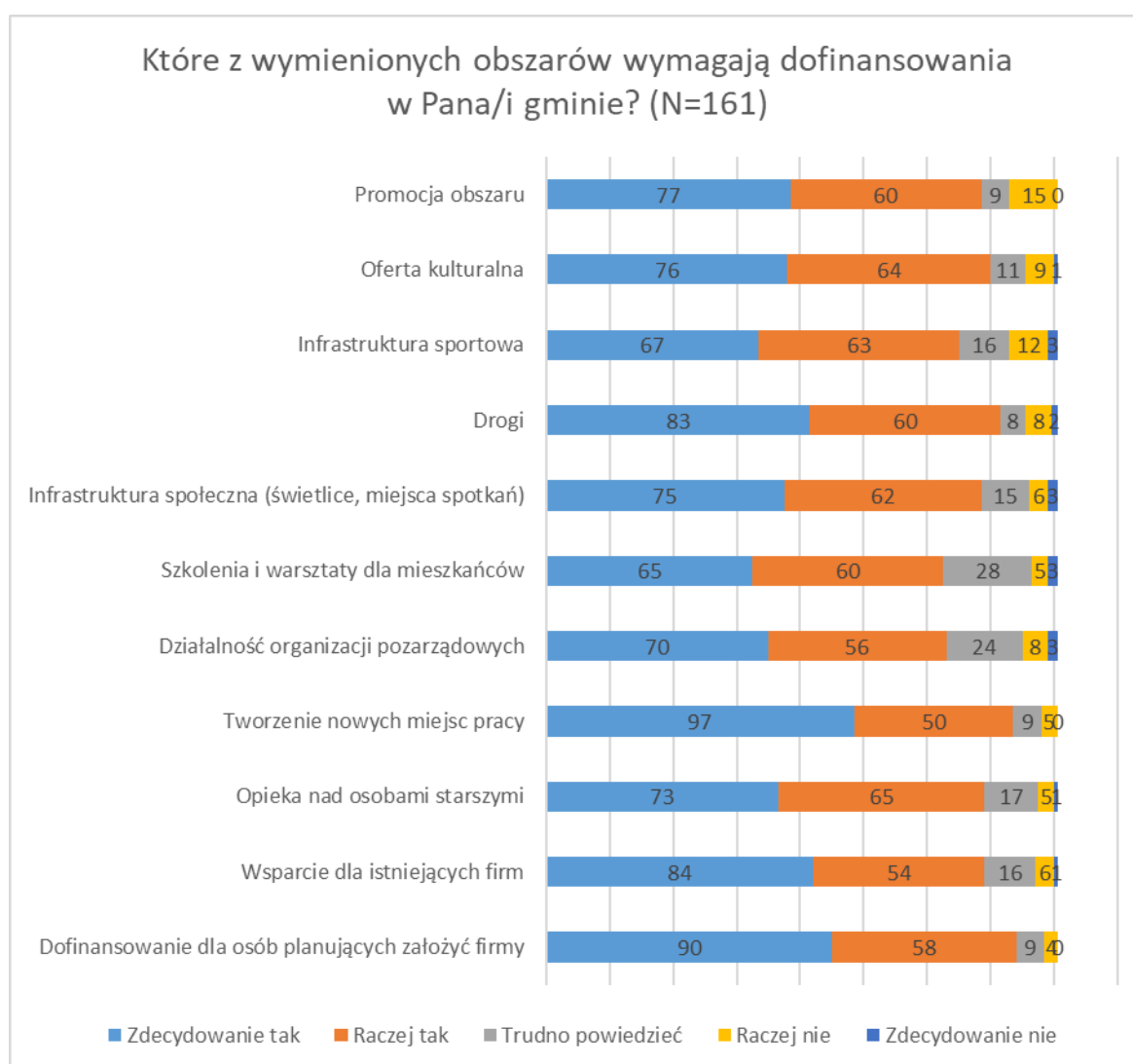
Wykres 11 Korzystanie z efektów działań podejmowanych w ciągu ostatnich 5 lat przez LGD funkcjonujące na terenie gminy zamieszkania respondenta.

Źródło: badania własne.

Respondenci wskazali także, na obszary, które ich zdaniem wymagają jeszcze dofinansowania. Nie ma obszaru, który w opinii respondentów nie wymaga już dofinansowania. Najwięcej wskazań było dla tworzenia nowych miejsc pracy, wsparcia dla istniejących firm oraz możliwości dofinansowania dla osób zakładających nowe firmy. Taka sytuacja ma również odzwierciedlenie w analizie wykorzystanych środków w badanego okresu.

Wykres 12 Obszary wymagające wsparcia finansowego.

Źródło: badania własne.

6. Odpowiedź na wszystkie pytania badawcze.

6.1. Ocena wpływu na główny cel LSR

W Lokalnej Strategii Rozwoju LGD Przyjaznej Doliny Raby i Czarnej Orawy określono dwa cele ogólne:

CO 1: Zrównoważony rozwój gospodarki, turystyki oraz rekreacji obszaru Przyjaznej Doliny Raby i Czarnej Orawy

CO2: Wspieranie i integrowanie mieszkańców obszaru Przyjaznej Doliny Raby i Czarnej Orawy

W obszarze celu pierwszego najlepiej został zrealizowany wskaźnik: liczba osób, które korzystają z działań promocyjnych został zrealizowany na poziomie 128,40%, kolejny wskaźnik to liczba utworzonych miejsc pracy, gdzie przy docelowej wartości 52 sztuk, zrealizowano go na poziomie 152 sztuk.

W obszarze celu ogólnego drugiego najlepiej zrealizowane wskaźniki to wzrost liczby osób odwiedzających zabytki i obiekty, gdzie były to 232 osoby. Wskaźnik pt. liczba osób przeszkolonych, w tym liczba osób z grup defaworyzowanych objętych wsparciem został zrealizowany na poziomie 301 osób, przy założeniu 100 osób. Przekroczony został także wskaźnik pt. liczba osób, które otrzymały wsparcie po uprzednim udzieleniu indywidualnego doradztwa w zakresie ubiegania się o wsparcie na realizację LSR świadczonego w biurze LGD, gdzie wskaźnik został zrealizowany na poziomie 150 osób.

Analiza postępu rzeczowego wykazała, iż nie było większych problemów z realizacją wskaźników. W obszarze promocyjnych realizacja była na poziomie 90%, a w obszarze promocji produktu lokalnego na poziomie 100%. Natomiast w obszarze nowego przedsiębiorstwa wskaźnik na pewno będzie na poziomie ponad 100%, tak samo jak w obszarze rozwoju przedsiębiorczości. W obszarze celu 2 realizacja wskaźników jest na poziomie 100%.

Cele zarówno ogólne jak i szczegółowe zostały opracowane właściwie, a realizowane przedsięwzięcia były zgodne z wytycznymi LSR i co istotne wpierały także grupy defaworyzowane.

6.2. Ocena wpływu na kapitał społeczny

Kapitał społeczny jest sumą zasobów, aktualnych i potencjalnych, które należą się jednostce lub grupie z tytułu posiadania trwałej, mniej lub bardziej zinstytucjonalizowanej sieci relacji, znajomości, uznania wzajemnego. To znaczy, jest sumą kapitałów i władzy, które sieć taka może zmobilizować [Bourdieu, 2001].

Analizując działalność LGD w zakresie kapitału społecznego zostały przeprowadzone badania wśród mieszkańców oraz beneficjentów obszaru LGD Przyjazna Dolina Raby i Czarnej Orawy. Badania ilościowe zostały przeprowadzone w 2021 roku na potrzeby niniejszego opracowania.

Istotnym jest fakt, iż mieszkańcy w swojej ocenie mieli większy wpływ na to co dzieje się w gminie. Ponadto pozytywnie odnieśli się do wsparcia dla młodych ludzi. Dostrzegli też inicjatywy dla osób starszych. Najślabiej ocenili natomiast stan relacji między mieszkańcami. Zatem należy wskazać, iż istnieje potrzeba realizacji działań mających na celu aktywizację lokalnego społeczeństwa.

Odnosząc się do beneficjentów, należy podkreślić, iż pozytywnie ocenili działalność LGD na każdym etapie składania, realizacji oraz rozliczania projektu. Taka ocena miała przełożenie, na deklarację beneficjentów iż w przyszłości chcieliby ponownie skorzystać ze wsparcia LGD.

6.3. Przedsiębiorczość

W obszarze rozwoju przedsiębiorczości wyniki badań z mieszkańcami wskazały, iż zauważyli oni w największym stopniu powstanie nowych firm. W dalszej kolejności dostrzegli także zwiększenie ruchu turystycznego oraz poprawę sytuacji na rynku pracy. Natomiast zdecydowanie najwięcej chętnych było w obszarze podejmowania i rozwijania działalności. Tak też wskazali mieszkańcy w ankietach, iż należy nadal wspierać w przyszłości takie działania jak tworzenie nowych miejsc pracy, dofinansowanie dla rozwoju istniejących form, oraz wsparcia dla nowo powstałych.

Pozytywna ocena działalności LGD na każdym etapie starania się o środki finansowe, niesie ze sobą wniosek iż w kolejnych latach nadal powinna być kontynuowana działalność LGD w obszarze rozwoju przedsiębiorczości.

6.4. Turystyka i dziedzictwo kulturowe

W LSR cel ogólny pierwszy odnosi się do zrównoważonego rozwoju gospodarki, turystyki oraz rekreacji obszaru Przyjaznej Doliny Raby i Czarnej Orawy. Cel pierwszy szczegółowy to: Zwiększenie atrakcyjności obszaru poprzez inwestycje w infrastrukturę turystyczną i rekreacyjną oraz promocja obszaru. W ramach tego celu zrealizowano takie przedsięwzięcia jak: Inwestycje w ogólnodostępną i niekomercyjną infrastrukturę turystyczną i rekreacyjną, Tworzenie i modernizacja turystycznych i rekreacyjnych szlaków, tras, miejsc ścieżek, oraz Działania promocyjne obszaru LGD i produktów lokalnych. Należy podkreślić iż nie było problemu z naborami w zakresie tworzenia przedsiębiorstw w obszarze turystyki.

Mocnym akcentem w działalności LGD w obszarze dziedzictwa kulturowego była realizacja czterech projektów poza LEADER. Wszystkie projekty były skierowane do dzieci i młodzieży w obszarze spędzania wolnego czasu i zaznajomienia kulturą, tradycją, czy wykształceniem nawyków racjonalnego zagospodarowania wolnego czasu, powiększenie wiedzy historycznej młodego pokolenia.

Odnosząc się do wyników badań ankietowych mieszkańcy poszczególnych gmin dostrzegli zmiany, jakie zaszły na ich terenie w ciągu ostatnich 5 lat w obszarze turystyki. Zauważyli poprawę stanu infrastruktury sportowo-rekreacyjnej, czy też wzrost liczby inicjatyw służących kultywowaniu lokalnej tradycji. Dostrzegli także wzrost liczby wydarzeń kulturalnych. Fakt, iż nie wszyscy byli w stanie ocenić stan zabytków w danej gminie, może być wnioskiem, aby na przyszłość skierować więcej działań w obszarze zabytków.

6.5. Grupy defaworyzowane

Grupy defaworyzowane oznaczają osoby zagrożone wykluczeniem społecznym, do których w LSR skierowane są działania związane z kształtowaniem i promocją postaw przedsiębiorczych – działania aktywizujące zawodowo, zwiększające ich szanse na znalezienie zatrudnienia.

W LSR wyróżniono następujące grupy defaworyzowane:

- Niepełnosprawni,
- Młodzi ludzie bez pracy (do 35 roku życia)

- Starsi ludzie (po 50 roku życia)
- Młodzi rodzice.

W ramach celu drugiego, zrealizowano przedsięwzięcie pt. Działania ukierunkowane na przeciwdziałanie wykluczeniu osób z grupy defaworyzowanych. Realizacja tego przedsięwzięcia w obszarze wskaźnika produktu: liczba szkoleń skierowanych głównie do osób należących do grup defaworyzowanych na poziomie 100% przy dużym zainteresowaniu wykraczającym poza uzyskanie odpowiedniej wartości wskaźnika, wskazuje na potrzebę kontynuacji takich działań.

Ponadto wyniki badań przeprowadzonych wśród mieszkańców wskazały, iż zrealizowano dużo w obszarze wsparcia dla młodych ludzi. Zrealizowano inicjatywy dotyczące osób starszych. Należy jednak podkreślić, iż mieszkańcy gmin wchodzących w skład LGD Przyjazna Dolina Raby i Czarnej Orawy wskazali na potrzebę kontynuacji działań m.in. w opiece nad osobami starszymi, tworzenie nowych miejsc pracy, oraz rozwoju infrastruktury społecznej.

Zatem należy podkreślić, iż działania w zakresie ograniczania ubóstwa oraz wykluczenia społecznego miały charakter często projektów „miękkich” w obszarze szkoleń, czy też tworzenia nowych miejsc pracy.

Realizacja wskaźników w obszarze zdefiniowanych grup defaworyzowanych wskazuje na właściwe ich określenie i na potrzebę kontynuacji działań w nowym okresie finansowania.

6.6. Innowacyjność

Zarówno pracownicy Biura jak i Zarząd i Rada wskazali w obszarze innowacyjności najciekawsze projekty realizowane na obszarze LGD Stowarzyszenie Przyjazna Dolina Raby i Czarnej Orawy. Wśród nich wymieniali m.in. Rabcio dla dzieci, mobilna fizykoterapia, przedsiębiorca z piaskowaniem. Podkreślili też wagę projektów „miękkich” w obszarze sportu i kultury, oraz działania, których celem jest integracja mieszkańców poszczególnych gmin w obszarze LGD.

W przyszłości w obszarze innowacyjności należałoby kontynuować realizację projektów zarówno tzw. „miękkich”, jak i inwestycyjnych. Właściwym kierunkiem wydają się działania integracyjne dla lokalnej społeczności.

6.7. Projekty współpracy

LGD nie realizowała projektów współpracy w analizowanym okresie. Należy zatem wskazać, iż LGD powinna podjąć działania w przyszłości w zakresie przygotowania i realizowania projektów współpracy. Projekty współpracy powinny być realizowane z LGD-ami, które byłyby tematycznie spójne z kierunkiem działalności LGD Przyjazna Dolina Raby i Czarnej Orawy.

6.8. Ocena funkcjonowania LGD

Współpraca Biura zarówno w Zarządzie jak i Radzie jest bardzo dobra. Zarząd jak i Rada bardzo dobrze ocenili pracę Biura.

Zakres działań biura LGD (animacyjnych, informacyjno-promocyjnych, doradczych) jest określony. Należy podkreślić iż LGD Przyjazna Dolina Raby i Czarnej Orawy zawsze wykorzystuje różne narzędzia, tak aby dotrzeć do jak największej grupy odbiorców. Wskaźniki, które zostały przewidziane do realizacji planu komunikacji, były dostosowywane na podstawie doświadczeń pracowników Biura. Najlepszy rodzaj doradztwa to oczywiście doradztwo indywidualne w biurze i ono na pewno powinno być kontynuowane. Należy podkreślić, iż pandemia na pewno miała wpływ na rozwinięcie się doradztwa telefonicznego i mailowego.

Analiza wyników nadeń wśród wnioskodawców, wskazała, iż najlepszą formą pozyskiwania informacji jest strona LGD oraz strona UG. Drugą istotną formą był udział w spotkaniach informacyjno-konsultacyjnych organizowanych przez LGD. W dalszej kolejności wnioskodawcy wskazywali też rodzinę i znajomych jako źródła informacji. Najwięcej wskazań było dla stoiska LGD podczas imprez lokalnych lub festynów.

Podsumowując, należy wskazać, iż plan komunikacji został dobrze opracowany i nie było problemów z realizacją wskaźników. Wykorzystywanie różnych narzędzi komunikacyjnych jest dobrym kierunkiem do tego, aby dotrzeć do jak największej grupy odbiorców.

6.9. Ocena procesu wdrażania

Realizacja finansowa i rzeczowa LSR odbywała się zgodnie z planem i nie było większych problemów z realizacją poszczególnych wskaźników. W opinii beneficjentów LGD w wystarczającym stopniu informowała o możliwości pozyskania środków. Na uwagę zasługuje fakt, iż wyniki badań ankietowych wśród wnioskodawców wykazały, iż wszyscy

wnioskodawcy skorzystali z pomocy w zakresie udzielania informacji o możliwości uzyskania dofinansowania dla projektu, oraz w zakresie zasad oceny wniosków. Można zatem wnioskować, iż rola pracowników Biura LGD w zakresie pozyskiwania środków finansowych jest istotna i ma swoje przełożenie na dobrze wypełnione wnioski.

W opinii Rady wnioski są coraz lepiej i profesjonalnej pisane, ma to związek z konkretnymi wytycznymi i precyzyjnie określonymi kryteriami.

6.10. Wartość dodana podejścia LEADER

Analiza działalności LGD Przyjazna Dolina Raby i Czarnej Orawy we wszystkich tych obszarach, które zostały wymienione w LSR ma swoje przełożenie na realizację wskaźników. Bardzo dobra ocena działalności LGD zarówno przez wnioskodawców jak i mieszkańców obszaru wskazuje na efektywną i dobrą pracę Przyjaznej Doliny Raby i Czarnej Orawy.

Działalność LGD koncentrowała się w obszarze przedsięwzięć, które były realizowane dla dwóch celów ogólnych określonych w LSR. Szczególne istotnym jest rozwój przedsiębiorstw w obszarze turystyki oraz działania oparte na kultywowaniu tradycji lokalnych, dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego. Taki obszar działań miał swoją kontynuację w projektach poza RLKS. Istotnym jest fakt, iż mieszkańcy analizowanego obszaru zauważyli rozwój w gminach w zakresie infrastruktury turystycznej, co przełożyło się na zwiększenie ruchu turystycznego. Ponadto poprawiła się sytuacja na rynku pracy i zauważono powstawanie nowych firm.

Wyniki badań ilościowych wskazały, iż zrealizowane projekty w ramach LSR są spójne z potencjałem rozwojowym obszaru LSR. Mieszkańcy wskazali także na potrzebę kontynuacji takich działań jak dofinansowanie dla osób rozwijających swoje firmy, dla nowych miejsc pracy, oraz na nowo powstałych firm. Analizując działalność LGD, należy zatem podkreślić, iż przeprowadzone w ramach LSR inwestycje są komplementarne względem siebie i powinny być kontynuowane.

7. Podsumowanie. Wnioski i rekomendacje.

1. Należy w przyszłości kontynuować działania mające na celu rozwój gospodarki, turystyki, która jest szczególnie istotna w tym obszarze, a także wspierać działania mające na celu integrację mieszkańców poszczególnych gmin LGD Przyjazna Dolina Raby i Czarnej Orawy.
2. Działalność LGD w obszarze rozwoju kapitału społecznego została zauważona i doceniona zarówno przez beneficjentów jak i mieszkańców obszaru LSR i należy ją w przyszłości kontynuować.
3. Należy kontynuować działalność LGD w obszarze wydatkowania środków zarówno na podejmowanie jak i rozwijanie przedsiębiorczości, a także wspierać przedsiębiorstwa w zakresie tworzenia nowych miejsc pracy.
4. Obszar LGD tworzą gminy atrakcyjne turystycznie. Jest to obszar, w którym rozwija się turystyka, w tym agroturystyka. W nowej perspektywie warto rozważyć podejmowanie dalszych inicjatyw na rzecz rozwoju tego sektora gospodarki lokalnej. Jednym z możliwych kierunków działań LGD mógłby być obszar sieciowania produktów turystycznych z wykorzystaniem lokalnych produktów, co w konsekwencji przyczyniłoby się do współpracy mieszkańców działających w zakresie usług turystycznych. Inną propozycją dalszego wspierania rozwoju turystyki w regionie jest współpraca ponadlokalna w zakresie kształtowania popytu na turystykę krajową ze szczególnym uwzględnieniem turystyki górskiej. Warto również zastanowić się nad wyodrębnieniem specyfiki lokalnej dla obszaru LGD, w ten sposób, aby na tle innych (podobnych) obszarów krajobrazowo, teren objęty wdrażaniem LSR LGD Stowarzyszenia Przyjaznej Doliny Raby i Czarnej Orawy wyróżniał się i posiadał wyjątkową ofertę spędzania czasu wolnego.
5. W przyszłości należy wzmocnić działania w obszarze aktywizacji osób starszych, tworzenia nowych miejsc pracy ze szczególnym uwzględnieniem zatrudniania osób młodych, którzy znajdują się w grupie defaworyzowanej.
6. Należy kontynuować działania w obszarze infrastruktury społecznej.

7. W przyszłości w obszarze innowacyjności należałoby kontynuować realizację projektów zarówno tzw. „miękkich”, jak i inwestycyjnych. Właściwym kierunkiem wydają się działania integracyjne dla lokalnej społeczności.
8. W przyszłości należy kontynuować zarówno działalność komunikacyjną jak i doradczą, wykorzystując różne formy i narzędzia.
9. Analizując kryteria wyboru najlepszych projektów, proces wdrażania LSR i przyjęty system wskaźników, należy w przyszłości podjąć działania, tak aby UM przekazał pełną decyzyjność LGD – Radzie, która zna realia, obszar LGD i posiada kompetencje do pełnej oceny projektów.

8. Spis tabel i wykresów.

Rysunek 1 Obszar działania LGD.....	19
Tabela 1 Ludność w gminach wchodzących w skład LGD.	20
Tabela 2 Wskaźnik G dla gmin wchodzących w skład LGD.....	21
Tabela 3 Wydatki gmin na 1 mieszkańca.....	21
Tabela 4 Lokaty gmin w województwie w poszczególnych kategoriach w roku 2019.....	22
Tabela 5 Pracujący w gminach wchodzących w skład LGD.	23
Tabela 6 Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności według płci.	24
Tabela 7 Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 10 tys. mieszkańców.	26
Tabela 8 Ludność w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym.....	28
Tabela 9 Saldo migracji ogółem w gminach wchodzących w skład LGD.	29
Tabela 10 Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności.....	30
Tabela 11 Turystyczne obiekty noclegowe w gminach – stan w dniu 31 lipca poszczególnych lat.	32
Tabela 12 Historia naborów.	33
Tabela 13 Postęp rzeczowy realizacji celów oraz przedsięwzięć w LSR.	38
Tabela 14 Postęp rzeczowy realizacji celów oraz przedsięwzięć w LSR.	45
Tabela 15 Projekty realizowane przez LGD w ramach środków poza RLKS.	48
Tabela 16 Szkolenia pracowników LGD w okresie od 1.01.2016 do 31.05.2021.	50
Tabela 17 Szkolenia członków organów LGD w okresie od 1.01.2016 do 31.05.2021.....	51
Tabela 18 Realizacja planu komunikacji.	54
Tabela 19 Doradztwo w Biurze LGD. Dane na dzień.	56
Tabela 20 Ocena wsparcia udzielonego beneficjentowi przez LGD na różnych etapach prowadzenia operacji.....	59
Tabela 21 Proszę ocenić poniższe stwierdzenia dotyczące składania i realizacji projektu przy wsparciu LGD.	60
Wykres 1 Wydatki gmin na 1 mieszkańca.	22
Wykres 2 Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON na 10 tys. mieszkańców w wieku produkcyjnym.....	25
Wykres 3 Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 10 tys. mieszkańców.....	26
Wykres 4 Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności.....	31
Wykres 5 W jaki sposób docierały do Pana/i informacje o naborze wniosków w LGD?.....	57
Wykres 6 Czy LGD w wystarczającym stopniu informowało o możliwości pozyskania środków?	58
Wykres 7 Proszę wskazać, w jakim zakresie korzystał/a Pan/i ze wsparcia ze strony LGD na etapie składania wniosku?.....	58
Wykres 8 Czy w gminie, w której Pan/i mieszka zaszły w ciągu ostatnich 5 lat zmiany w zakresie rynku pracy?	61
Wykres 9 Czy w gminie, w której Pan/i mieszka zaszły w ciągu ostatnich 5 lat zmiany w zakresie dziedzictwa kulturowego i oferty spędzania czasu wolnego?.....	62
Wykres 10 Czy w gminie, w której Pan/i mieszka zaszły w ciągu ostatnich 5 lat zmiany w zakresie aktywności mieszkańców?	63
Wykres 11 Korzystanie z efektów działań podejmowanych w ciągu ostatnich 5 lat przez LGD funkcjonujące na terenie gminy zamieszkania respondenta.	64
Wykres 12 Obszary wymagające wsparcia finansowego.	65

9. Aneksy tworzone w toku realizacji badania.

Ankieta dla mieszkańców obszaru Lokalna Grupa Działania Stowarzyszenie Przyjazna Dolina Raby i Czarnej Orawy

Prosimy o wypełnienie krótkiej ankiety dotyczącej efektów funkcjonowania Lokalnej Grupy Działania Stowarzyszenie Przyjazna Dolina Raby i Czarnej Orawy. Ankieta jest anonimowa, co znaczy, że nie gromadzimy żadnych danych, które mogą pozwolić na identyfikację osób ją wypełniających. Wypełnienie ankiety trwa 10 minut.

Z góry dziękujemy za pomoc!

Lokalna Grupa Działania Stowarzyszenie Przyjazna Dolina Raby i Czarnej Orawy

1. Czy w gminie, w której Pan/i mieszka zaszły w ciągu ostatnich 5 lat wymienione poniżej zmiany?

Proszę zaznaczyć 1 odpowiedź w każdym wierszu tabeli.

Mieszkańcy mieli większy wpływ na to, co dzieje się w gminie	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Trudno powiedzieć	Raczej nie	Zdecydowanie nie
Poprawiła się sytuacja na rynku pracy	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Trudno powiedzieć	Raczej nie	Zdecydowanie nie
Powstały nowe firmy	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Trudno powiedzieć	Raczej nie	Zdecydowanie nie
Pojawiły się nowe formy wsparcia dla ludzi młodych	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Trudno powiedzieć	Raczej nie	Zdecydowanie nie
Podejmowano inicjatywy, których celem było wsparcie osób starszych	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Trudno powiedzieć	Raczej nie	Zdecydowanie nie
Zwiększyła się liczba inicjatyw służących kultywowaniu lokalnej tradycji	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Trudno powiedzieć	Raczej nie	Zdecydowanie nie
Poprawiły się relacje pomiędzy mieszkańcami	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Trudno powiedzieć	Raczej nie	Zdecydowanie nie
Zwiększył się ruch turystyczny	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Trudno powiedzieć	Raczej nie	Zdecydowanie nie
Poprawił się stan zabytków	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Trudno powiedzieć	Raczej nie	Zdecydowanie nie

Pojawiły się nowe formy spędzania wolnego czasu	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Trudno powiedzieć	Raczej nie	Zdecydowanie nie
Poprawił się stan infrastruktury sportowo-rekreacyjnej	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Trudno powiedzieć	Raczej nie	Zdecydowanie nie
Zwiększyła się liczba wydarzeń kulturalnych	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Trudno powiedzieć	Raczej nie	Zdecydowanie nie
Przestrzeń publiczna stała się bardziej estetyczna	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Trudno powiedzieć	Raczej nie	Zdecydowanie nie

2. Proszę wyobrazić sobie, że ma Pan/i możliwość decydowania o podziale środków finansowych w gminie, w której Pan/i mieszka. Które z wymienionych obszarów wymagają dofinansowania?

Proszę zaznaczyć 1 odpowiedź w każdym wierszu tabeli.

Promocja obszaru	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Trudno powiedzieć	Raczej nie	Zdecydowanie nie
Oferta kulturalna	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Trudno powiedzieć	Raczej nie	Zdecydowanie nie
Infrastruktura sportowa	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Trudno powiedzieć	Raczej nie	Zdecydowanie nie
Drogi	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Trudno powiedzieć	Raczej nie	Zdecydowanie nie
Infrastruktura społeczna (świetlice, miejsca spotkań)	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Trudno powiedzieć	Raczej nie	Zdecydowanie nie
Szkolenia i warsztaty dla mieszkańców	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Trudno powiedzieć	Raczej nie	Zdecydowanie nie
Działalność organizacji pozarządowych	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Trudno powiedzieć	Raczej nie	Zdecydowanie nie
Tworzenie nowych miejsc pracy	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Trudno powiedzieć	Raczej nie	Zdecydowanie nie
Opieka nad osobami starszymi	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Trudno powiedzieć	Raczej nie	Zdecydowanie nie

Wsparcie dla istniejących firm	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Trudno powiedzieć	Raczej nie	Zdecydowanie nie
Dofinansowanie dla osób planujących założyć firmy	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Trudno powiedzieć	Raczej nie	Zdecydowanie nie

3. Czy słyszał Pan/i o Lokalnej Grupa Działania Stowarzyszenie Przyjazna Dolina Raby i Czarnej

Orawy? Proszę wybrać 1 odpowiedź.

- a) Tak → Proszę przejść do pytania nr 4.
- b) Nie → Proszę przejść do pytania nr 5.

4. W jaki sposób docierały do Pana/i informacje dotyczące Lokalnej Grupy Działania

Stowarzyszenie Przyjazna Dolina Raby i Czarnej Orawy? Proszę zaznaczyć 1 odpowiedź w każdym wierszu tabeli.

Czytałem/am publikacje w prasie na temat działalności LGD	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Odwiedzałem/am stronę internetową LGD	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Czytałem/am informacje o LGD na stronie gminy	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Odwiedzałem/am stoiska LGD podczas imprez lokalnych lub festynów	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Dowiedziałem/am się o działalności LGD od znajomych i/lub rodziny	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Dowiedziałem/am się z tablic informacyjnych, billboardów i plakatów	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Dowiedziałem/am się z wydawanych przez LGD publikacji i/lub materiałów promocyjnych	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Uczestniczyłem w spotkaniach informacyjno-konsultacyjnych organizowanych przez LGD	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Odwiedzałem profil LGD na Facebooku	Tak	Trudno	Nie

		powiedzieć	
--	--	------------	--

5. Czy korzystał/a Pan/i z efektów działań podejmowanych w ciągu ostatnich 5 lat przez LGD działające na terenie gminy, w której Pan/i mieszka? Proszę zaznaczyć 1 odpowiedź w każdym wierszu tabeli.

Czy korzystał/a Pan/i z infrastruktury, której powstanie bądź modernizacja były dofinansowane ze środków LGD?	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Czy brał/a Pan/i udział w szkoleniach organizowanych w ramach projektów dofinansowanych przez LGD?	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Czy brał/a Pan/i udział w spotkaniach organizowanych przez LGD?	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Czy uczestniczył/a Pan/i w imprezach lokalnych dofinansowanych ze środków LGD?	Tak	Trudno powiedzieć	Nie

6. Proszę wskazać, w którym przedziale wiekowym się Pan/i mieści. Proszę wybrać 1 odpowiedź.

- a) 18-25 lat
- b) 26-35 lat
- c) 36-45 lat
- d) 46-55 lat
- e) 56-65 lat
- f) 66 lat lub więcej

7. Proszę podać swoją płeć. Proszę wybrać 1 odpowiedź.

- a) Kobieta
- b) Mężczyzna
- c) Wolę nie podawać.

Ankieta dla beneficjentów Lokalnej Grupy Działania Stowarzyszenie Przyjazna Dolina Raby i Czarnej Orawy

Prosimy o wypełnienie krótkiej ankiety dotyczącej funkcjonowania Lokalnej Grupy Działania Stowarzyszenie Przyjazna Dolina Raby i Czarnej Orawy. Ankieta jest anonimowa, co znaczy, że nie gromadzimy żadnych danych, które mogą pozwolić na identyfikację osób ją wypełniających. Wypełnienie ankiety nie powinno zająć więcej niż 10 minut.

Ankieta powinna zostać wypełniona przez osobę, która jest lub była realizatorem projektu wspartego przez Lokalną Grupę Działania (np. polegającego na założeniu działalności gospodarczej). W przypadku, gdy beneficjentami wsparcia był podmiot (Urząd Gminy, Ośrodek Kultury, Organizacja Pozarządowa, OSP, KGW), ankieta powinna zostać wypełniona przez osobę, która w ramach danego podmiotu była bezpośrednio zaangażowana w realizację dofinansowanego projektu.

Z góry dziękujemy za pomoc!

Lokalna Grupa Działania Stowarzyszenie Przyjazna Dolina Raby i Czarnej Orawy

W jakim stopniu zgadza się Pan/i ze stwierdzeniem „moja gmina jest dobrym miejscem do życia, w którym mogę realizować wszystkie swoje podstawowe potrzeby”? (proszę zaznaczyć 1 odpowiedź)

- a) Zdecydowanie zgadzam się
- b) Raczej zgadzam się
- c) Trudno powiedzieć
- d) Raczej nie zgadzam się
- e) Zdecydowanie nie zgadzam się

W jaki sposób docierały do Pana/i informacje o naborze wniosków w Lokalnej Grupie Działania?

Proszę zaznaczyć 1 odpowiedź w każdym wierszu tabeli.

Czytałem/am publikacje w prasie na temat działalności LGD	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Odwiedzałem/am stronę internetową LGD	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Czytałem/am informacje o LGD na stronie gminy	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Odwiedzałem/am stoiska LGD podczas imprez lokalnych lub festynów	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Dowiedziałem/am się o działalności LGD od znajomych i/lub rodziny	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Dowiedziałem/am się z tablic informacyjnych, billboardów i plakatów	Tak	Trudno powiedzieć	Nie

Dowiedziałem/am się z wydawanych przez LGD publikacji i/lub materiałów promocyjnych	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Uczestniczyłem/am w spotkaniach informacyjno-konsultacyjnych organizowanych przez LGD	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Odwiedzałem/am profil LGD na Facebooku	Tak	Trudno powiedzieć	Nie

Dlaczego zdecydował/a się Pan/i (lub podmiot reprezentowany przez Pana/ią) na złożenie wniosku o przyznanie pomocy finansowej do LGD? Proszę wybrać jedną odpowiedź, która najlepiej opisuje główny powód złożenia wniosku do LGD.

- a) Było to jedyne dostępne źródło finansowania mojego projektu
- b) Nie otrzymałem/am dofinansowania z innych środków/innego programu
- c) Chciałem/am skorzystać z nadarzającej się okazji otrzymania środków
- d) Zostałem/am zachęcony/a do złożenia wniosku przez LGD
- e) Na moją decyzję wpłynęła możliwość skorzystania z doradztwa w biurze LGD

Jak ocenia Pan/i wsparcie udzielane przez LGD na etapie składania wniosku? Proszę ocenić w jakim stopniu zgadza się Pan/i ze stwierdzeniami opisującymi wsparcie na tym etapie. Proszę zaznaczyć 1 odpowiedź w każdym wierszu tabeli.

Zakres udzielonych porad spełnił moje oczekiwania	Zdecydowanie zgadzam się	Raczej zgadzam się	Trudno powiedzieć	Raczej się nie zgadzam	Zdecydowanie się nie zgadzam	Nie korzystałem/am ze wsparcia na tym etapie
Udzielone porady były przydatne	Zdecydowanie zgadzam się	Raczej zgadzam się	Trudno powiedzieć	Raczej się nie zgadzam	Zdecydowanie się nie zgadzam	Nie korzystałem/am ze wsparcia na tym etapie
Przygotowanie merytoryczne doradcyców z LGD było odpowiednie	Zdecydowanie zgadzam się	Raczej zgadzam się	Trudno powiedzieć	Raczej się nie zgadzam	Zdecydowanie się nie zgadzam	Nie korzystałem/am ze wsparcia na tym etapie

Proszę wskazać, w jakim zakresie korzystał/a Pan/i ze wsparcia ze strony LGD na etapie składania wniosku? Proszę zaznaczyć 1 odpowiedź w każdym wierszu tabeli.

Wsparcie polegające na udzieleniu informacji o możliwości uzyskania dofinansowania dla mojego projektu	Tak	Nie
Wsparcie w zapoznaniu się z zasadami uzyskania dofinansowania	Tak	Nie
Wsparcie polegające na wskazaniu prawidłowych wzorów wniosków i instrukcji do nich	Tak	Nie
Wsparcie w zakresie ustalenia koncepcji projektu aby spełniał kryteria wynikające z LSR	Tak	Nie
Porady w zakresie wypełniania dokumentów niezbędnych do złożenia wniosku	Tak	Nie
Wyjaśnienie szczegółowych zasad oceny wniosków	Tak	Nie

Jak ocenia Pan/i wsparcie udzielane przez LGD na etapie realizacji projektu? Proszę ocenić w jakim stopniu zgadza się Pan/i ze stwierdzeniami opisującymi wsparcie na tym etapie. Proszę zaznaczyć 1 odpowiedź w każdym wierszu tabeli.

Zakres udzielonych porad spełnił moje oczekiwania	Zdecydowanie zgadzam się	Raczej zgadzam się	Trudno powiedzieć	Raczej się nie zgadzam	Zdecydowanie się nie zgadzam	Nie korzystałem/am ze wsparcia na tym etapie
Udzielone porady były przydatne	Zdecydowanie zgadzam się	Raczej zgadzam się	Trudno powiedzieć	Raczej się nie zgadzam	Zdecydowanie się nie zgadzam	Nie korzystałem/am ze wsparcia na tym etapie
Przygotowanie merytoryczne doradcy/ców z LGD było odpowiednie	Zdecydowanie zgadzam się	Raczej zgadzam się	Trudno powiedzieć	Raczej się nie zgadzam	Zdecydowanie się nie zgadzam	Nie korzystałem/am ze wsparcia na tym etapie

Jak ocenia Pan/i wsparcie udzielane przez LGD na etapie rozliczenia projektu? Proszę ocenić w jakim stopniu zgadza się Pan/i ze stwierdzeniami opisującymi wsparcie na tym etapie. Proszę zaznaczyć 1 odpowiedź w każdym wierszu tabeli.

Zakres udzielonych porad spełnił moje oczekiwania	Zdecydowanie zgadzam się	Raczej zgadzam się	Trudno powiedzieć	Raczej się nie zgadzam	Zdecydowanie się nie zgadzam	Nie korzystałem/am ze wsparcia na tym etapie
---	--------------------------	--------------------	-------------------	------------------------	------------------------------	--

Udzielone porady były przydatne	Zdecydowanie zgadzam się	Raczej zgadzam się	Trudno powiedzieć	Raczej się nie zgadzam	Zdecydowanie się nie zgadzam	Nie korzystałem/am ze wsparcia na tym etapie
Przygotowanie merytoryczne doradcy/ców z LGD było odpowiednie	Zdecydowanie zgadzam się	Raczej zgadzam się	Trudno powiedzieć	Raczej się nie zgadzam	Zdecydowanie się nie zgadzam	Nie korzystałem/am ze wsparcia na tym etapie

Czy obecnie pozostaje Pan/i w kontakcie z LGD? Proszę zaznaczyć 1 odpowiedź w każdym wierszu tabeli.

Uczestniczę w spotkaniach organizowanych przez LGD	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Kontaktuję się telefonicznie z przedstawicielami LGD	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Czytam komunikaty na stronie internetowej LGD	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Mam osobisty kontakt z przedstawicielami LGD	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Kontaktuję się w inny sposób	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Nie mam z LGD żadnego kontaktu	Tak	Trudno powiedzieć	Nie

Czy brał/a Pan/i lub organizacja którą Pan/i reprezentuje udział w tworzeniu LSR? Proszę zaznaczyć 1 odpowiedź.

- a) Tak
- b) Trudno powiedzieć
- c) Nie

Kto był głównym odbiorcą efektów Pani/a projektu/ projektów? Proszę wybrać jedną odpowiedź, która najlepiej opisuje Pana/i projekt.

- a) Ja i moja rodzina
- b) Moja organizacja
- c) Ogół mieszkańców gminy/ obszaru LGD

- d) Turyści
- e) Przedsiębiorstwa
- f) Inne

Proszę ocenić poniższe stwierdzenia dotyczące składania i realizacji projektu przy wsparciu LGD.

Proszę zaznaczyć 1 odpowiedź w każdym wierszu tabeli.

Procedury wyboru wniosków o dofinansowanie w LGD były dla mnie czytelne	Zdecydowanie zgadzam się	Raczej zgadzam się	Trudno powiedzieć	Raczej się nie zgadzam	Zdecydowanie się nie zgadzam	Nie korzystałem/am ze wsparcia na tym etapie
Kryteria wyboru wniosków były dla mnie jednoznaczne	Zdecydowanie zgadzam się	Raczej zgadzam się	Trudno powiedzieć	Raczej się nie zgadzam	Zdecydowanie się nie zgadzam	Nie korzystałem/am ze wsparcia na tym etapie
Kryteria wyboru wniosków pozwalały na wybór najlepszych projektów	Zdecydowanie zgadzam się	Raczej zgadzam się	Trudno powiedzieć	Raczej się nie zgadzam	Zdecydowanie się nie zgadzam	Nie korzystałem/am ze wsparcia na tym etapie
LGD w wystarczającym stopniu informowała o możliwości pozyskania środków	Zdecydowanie zgadzam się	Raczej zgadzam się	Trudno powiedzieć	Raczej się nie zgadzam	Zdecydowanie się nie zgadzam	Nie korzystałem/am ze wsparcia na tym etapie
Jeśli będzie to możliwe, w przyszłości chciałbym/łabym ponownie skorzystać ze wsparcia LGD	Zdecydowanie zgadzam się	Raczej zgadzam się	Trudno powiedzieć	Raczej się nie zgadzam	Zdecydowanie się nie zgadzam	Nie korzystałem/am ze wsparcia na tym etapie

Czy na etapie przygotowania, realizacji lub rozliczania projektu pojawiły się jakieś problemy wpływające negatywnie na jego przebieg bądź rezultaty?

- a) Tak → *Proszę odpowiedzieć na następne pytanie.*
- b) Nie → ***Dziękujemy za wypełnienie ankiety!***

Jakie to były problemy? *Na pytanie odpowiadają tylko osoby, które w poprzednim pytaniu wybrały odpowiedź „Tak”. Proszę zaznaczyć 1 odpowiedź w każdym wierszu tabeli.*

Problemy bezpośrednio związane z przedmiotem projektu (np. problemy wynikające z branży w której działa przedsiębiorca, odbiorcami działań NGO lub uzgodnieniami dotyczącymi przebiegu tras rowerowych w projekcie gminnym)	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Problemy finansowe (np. z wypłatą dofinansowania, kredytem na realizację zadania, zmiennością cen w czasie realizacji zadania względem wpisanych we wniosku)	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Problemy formalno-prawne	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Problemy personalne (np. z pracownikami, członkami/ partnerami itp.)	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Problemy z terminową realizacją harmonogramu (opóźnienia itp.)	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Trudność w dostępie do informacji na temat składania, realizacji lub rozliczenia projektu	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Problemy wynikające z wprowadzenia w Polsce stanu pandemii	Tak	Trudno powiedzieć	Nie